

PILOTPROJEKT

Uppföljning av nyutexaminerade sjuksköterskor

– ENKÄTUNDERSÖKNING BLAND SJUKSKÖTERS KOR OCH CHEFER,
VÅREN 2010

Förord

Frågan om hur väl utbildningar svarar mot de krav som de nytexaminerade möter i arbetslivet är mycket viktig.

Men uppföljningarna har hittills framför allt varit fokuserade på utbildning och byggt främst på utbildningsmål och aktuell högskoleförordning. Det visar Sveriges Kommuner och Landstings rapport Uppföljning av studenter efter avslutade studier, 2008.

Andra aspekter behöver också tas med. Matchar utbildningen den vardag som studenterna möter i arbetslivet? Vad tycker cheferna? Hur kan övergången mellan utbildning och arbetsliv förbättras?

Sveriges Kommuner och Landsting vill inspirera lärosäten och arbetsgivare att i samverkan genomföra uppföljningar av nytexaminerade för att få fram synpunkter som kan hjälpa till att förbättra utbildningen och övergången från utbildning till arbetsliv.

Vi har därför tagit initiativ till ett pilotprojekt för att hitta en modell för uppföljning av nytexaminerade sjuksköterskor.

Pilotprojektet har gjorts i samarbete med Lunds universitet, Sophiahemmet Högskola, Mittuniversitetet, Region Skåne, kommunförbund i Skåne, Jämtlands, Västernorrlands och Stockholms län samt landsting i Jämtlands, Västernorrlands och Stockholms län.

Stockholm i december 2010

Agneta Jöhnk
Direktör
Avdelningen för arbetsgivarpolitik

Sammanfattning

Uppföljningar av studenter efter avslutade studier s.k. alumni har hittills framför allt varit fokuserade på utbildning och byggt främst på utbildningsmål och aktuell högskoleförordning. (SKL:s rapport Uppföljning av studenter efter avslutade studier, 2008). Andra aspekter behöver också tas med. Matchar utbildningen den vardag som studenterna möter i arbetslivet? Vad tycker cheferna? Hur kan övergången mellan utbildning och arbetsliv utvecklas?

De var motiven till att Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tog initiativ till denna uppföljning av nyutexaminerade sjuksköterskor. Uppföljningen var ett pilotprojekt där syftet var att hitta en modell som kan inspirera lärosäten och arbetsgivare att i samverkan genomföra uppföljningar av tidigare studenter för att få bättre underlag att utveckla såväl utbildningarna som övergången mellan utbildning och arbetsliv.

SKL har utvecklat och genomfört uppföljningen i samarbete med Lunds universitet, Sophiahemmet Högskola, Mittuniversitetet, Region Skåne, kommunförbund i Skåne, Jämtlands, Västernorrlands och Stockholms län samt landsting i Jämtlands, Västernorrlands och Stockholms län.

Uppföljningen innehöll två delar, enkäter till sjuksköterskor som gått ut sjuksköterskeutbildningen och som arbetat i 1½ år och enkäter till chefer. Enkätfrågorna handlade framför allt om de krav som arbete inom hälso- och sjukvården i dessa län ställer på nyutexaminerade sjuksköterskor och hur väl utbildningarna svarar mot de kraven samt hur övergången mellan utbildning och arbetsliv kan förbättras. Frågorna var till största delen desamma till sjuksköterskorna och cheferna.

I denna rapport redovisas summerade svar från de nyutexaminerade sjuksköterskorna som gick utbildningen på de tre lärosätena och ett urval chefer i kommuner, landsting och offentligt finansierade verksamheter i de tre länen. Det fanns skillnader i svaren såväl mellan lärosätena som arbetsgivarna sinsemellan. Enkätsvaren har gett underlag för respektive lärosäte och arbetsgivare i länet att i samverkan fortsatt analysera de egna svaren, göra jämförelser samt bidra med underlag för att ytterligare utveckla utbildningen och förbättra övergången mellan utbildning och arbetsliv.

Sammanfattningsvis kan följande slutsatser dras

- Det var en hög grad av samstämmighet i de summerade svaren från de nyutexaminerade sjuksköterskorna och cheferna. Några större skillnader i svaren har inte kunnat urskiljas.
- Utbildningen svarade till stor del bra upp mot de krav som ställs i vården i dessa län men behov av förbättringar fanns inom några områden. Framför allt att kunna hantera komplexa situationer, prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet samt agera i akuta situationer. Dessa situationer förekom i stor utsträckning i arbetet.
- Utbildningens styrka låg i att den la grund för evidensbaserat arbetssätt, medan svagheten i att den behövde givit bättre kunskap och förberedelse för det praktiska kliniska arbetet.
- Bilden av yrket under utbildningen jämfört med upplevelserna som yrkesverksam stämde inte helt överens. Det glappet behöver minska.
- För att förbättra övergången mellan utbildning och arbetsliv föreslogs mer praktisk träning, väl planerad och genomförd verksamhetsförlagd utbildning (praktik), samt längre, mer strukturerad och individanpassad introduktion.
- Även om introduktionen upplevdes bra, visade svaren på flera frågor att bättre och längre inskolning och stöd efterfrågas för att successivt kunna utvecklas i yrkesrollen. Detta är viktiga frågor för arbetsledare och chefer att förbättra.
- Enkäternas utformning, innehåll och form har upplevts positivt av såväl sjuksköterskorna som cheferna.

Detta pilotprojekt har visat att en bra samverkan mellan lärosäte och arbetsgivare har varit viktigt och att både utbildningens och arbetslivets perspektiv har behövts. Det har varit av stort värde att både sjuksköterskor och chefer har tillfrågats. Det gemensamt framtagna underlaget har gett bra förutsättningar för att i samverkan förbättra utbildningen och övergången mellan utbildning och arbetsliv. Vi hoppas därför att projektet ska inspirera lärosäten och arbetsgivare att i samverkan genomföra uppföljningar av tidigare studenter. Vår förhoppning är också att Högskoleverket kan inspireras av denna modell när de nu ger universitet och högskolor i uppdrag att utvärdera utbildningarnas resultat och där till exempel alumni-undersökningar kommer att ingå i uppdraget.

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	9
Metod	11
Urvalet av högskola/universitet och arbetsgivare	11
Val av metod	11
Utformning av enkäterna	11
Genomförande av enkätundersökningarna	12
Resultat	15
Bakgrundsfakta	15
Introduktion för nyutexaminerade sjuksköterskor – form, omfattning, erfarenheter	16
Utbildning efter examen	17
Krav i arbetet och bedömning av utbildningen	17
Om utbildningen – behövt mer av, styrkor och svagheter	20
Övergången mellan utbildning och arbetsliv – förslag på förbättringar	21
Speciella utbildningsavdelningar/salar, kliniska träningscentra eller motsvarande	21
Bild av sjuksköterskeyrket under utbildningen och upplevelser som yrkesverksam – överensstämmelse	21
Välja utbildning till sjuksköterska idag?	22
Välja samma lärosäte igen?	22
Synpunkter på enkäten	23
Hur kan enkäten förbättras?	23
Diskussion	25
Metoddiskussion	25
Resultatdiskussion	26
Slutsats och reflektion	29
Referenser	31
Bilagor	33

Bilaga 1 – Sammanställning av svar på frågor om krav i arbetet och bedömning av utbildningen	33
Bilaga 2 – Enkät till nytexaminerade sjuksköterskor.....	41
Bilaga 2 – Enkät till chefer.....	51
Bilaga 3 – Verksamhetsförlagd utbildning.....	59

Bakgrund och syfte

Uppföljningar av studenter efter avslutade studier har tidigare framför allt varit fokuserade på utbildning och byggt främst på utbildningsmål och aktuell högskoleförordning. Det visade en kunskapsöversikt framtagen av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). (Uppföljning av studenter efter avslutade studier, SKL, 2008). Kunskapsöversikten gjordes på utbildningarna till lärare, sjuksköterskor och biomedicinska analytiker. Det var endast ett fåtal uppföljningar som hade haft med arbetsgivarnas perspektiv.

Andra aspekter behöver tas med. Matchar utbildningen den vardag som studenterna kommer att möta i vården? Vad tycker cheferna? Hur kan övergången mellan utbildning och arbetsliv utvecklas? Hur kan utbildningsanordnare och arbetsgivare samarbeta för att följa upp och utveckla utbildningarna så att de bättre svarar mot kraven i vården? Detta var motiven till att SKL tog initiativ till att gå vidare med denna uppföljning i form av enkäter till såväl nyutexaminerade sjuksköterskor som chefer i vården.

I juni 2010 fattade riksdagen beslut om ett nytt kvalitetsutvärderingssystem för den högre utbildningen som ska fokusera på utbildningens resultat. Universiteten och högskolorna ska nu göra enkäter till tidigare studenter, som avlagt examen och varit yrkesverksamma i några år, för att få svar på hur de anser att de nått förväntade utbildningsresultat och hur de upplever utbildningens användbarhet på arbetsmarknaden.

Denna uppföljning är ett pilotprojekt med syfte att hitta en modell som kan inspirera lärosäten och arbetsgivare att i samverkan genomföra uppföljningar av tidigare studenter. Detta för att få bättre underlag att utveckla utbildningarna och övergången mellan utbildning och arbetsliv.

Metod

Urvalet av högskola/universitet och arbetsgivare

Urvalet av högskola/universitet gjordes för att få spridning av erfarenheter i olika delar av landet. SKL:s kunskapsöversikt visade att Lunds universitet hade genomfört alumniundersökningar, d v s undersökningar bland tidigare sjuksköterskestudenter, och Sophiahemmet Högskola hade genomfört två alumniundersökningar samt intervjuer med enkäter till arbetsgivare inom vården. Mittuniversitet hade, sedan ansvaret för sjuksköterskeutbildningen flyttades över från landstingen till staten, inte gjort några undersökningar av tidigare sjuksköterskestudenter. Som arbetsgivare valdes landsting och kommuner som fanns i de län där lärosätena fanns. Kommunförbunden har företrätt kommunerna i länen. Företrädare för respektive region/landsting, kommunförbund, högskola/universitet och SKL utgjorde projektgrupp i det gemensamma projektet. Arbetet har letts av företrädare för SKL.

Val av metod

Initialt diskuterades olika metoder som kunde vara lämpliga. Projektgruppen enades kring att enkäter var det enklaste sättet att hantera denna typ av undersökning på. De nytexaminerade sjuksköterskorna från de tre lärosätena var spridda över landet och cheferna över de tre länen. Bedömningen var att upplägg och utformning av undersökningen samt bearbetning av resultaten underlättades genom att enkäter valdes. Det bedömdes också som mest kostnadseffektivt.

Utformning av enkäterna

Enkäterna till nytexaminerade sjuksköterskor och chefer har utvecklats gemensamt av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Lunds universitet, Sophiahemmet Högskola och Mittuniversitetet, Region Skåne, kommunförbund i Skåne, Jämtlands, Västernorrlands och Stockholms län samt landsting i Jämtlands, Västernorrlands och Stockholms län.

Inledningsvis tog företrädarna för respektive region/landsting och kommunförbund kontakter med chefer, medicinsk ansvariga sjuksköterskor och nytexaminerade sjuksköterskor i verksamheter inom vården både i kommuner och landsting. Detta för att ta del av deras synpunkter på vad en nytexaminerad sjuksköterska behöver kunna i arbetet. Kontakterna utgjordes av fokusgrupper, diskussioner i utvecklingsråd, gruppdiskussioner, enkätundersökning mm.

Andra utgångspunkter har varit Socialstyrelsens kompetensbeskrivning för sjuksköterskor och Högskoleförordningens examensbeskrivning för

sjuksköterskeexamen. Gruppen har tagit tillvara erfarenheter från tidigare alumniundersökningar till sjuksköterskor framför allt från Lunds universitet, LUST – projektet (Longitudinell Undersökning av Sjuksköterskors Tillvaro) och några avhandlingar. Se referenslista.

Utformningen av enkäterna, såväl till nyutexaminerade sjuksköterskor som chefer, har under hand stämts av och testats bland sjuksköterskestudenter, nyutexaminerade sjuksköterskor och chefer inom vården i de tre länen samt med lärare på respektive högskola/universitet.

Enkäterna har utformats gemensamt av projektgruppen. Gruppen valde ut 39 färdigheter som en nyutexaminerad sjuksköterska behöver kunna i hälso- och sjukvården i de aktuella länen. Enkätfrågorna handlade framför allt om dessa krav, i vilken utsträckning de förekommer i arbetet och hur väl utbildningarna svarar mot kraven, övergången mellan utbildning och arbetsliv, introduktion, fortsatt utbildning samt styrkor och svagheter i utbildningen. Frågorna var till största delen desamma till sjuksköterskorna och cheferna. Enkäterna utformades med fasta svarsalternativ med möjligheter till kommentarer samt öppna frågor. Totalt var det 29 frågor i enkäten till de nyutexaminerade sjuksköterskorna och 18 frågor till cheferna. Vad gäller kraven i arbetet och bedömningen av utbildningen fick sjuksköterskorna ange dels i vilken utsträckning krav på de 39 färdigheterna ingick i deras nuvarande arbete dels bedöma hur den färdighetsträning de fick i sin sjuksköterskeutbildning svarade upp mot dessa krav. Båda bedömningarna fick göras utifrån en fyrgradig skala. Det fanns även möjlighet att ange om färdigheten inte var relevant för arbetet eller att träning av färdigheten inte förekom i utbildningen.

Cheferna fick på motsvarande sätt bedöma dels i vilken utsträckning krav på dessa färdigheter för nyutexaminerade sjuksköterskor förekommer på deras arbetsplats och dels bedöma hur nyutexaminerade sjuksköterskors kunskaper och färdigheter motsvarade dessa krav.

Genomförande av enkätundersökningarna

Undersökningen riktade sig till alla sjuksköterskor med sjuksköterskeutbildning från Lunds universitet, Sophiahemmet Högskola och Mittuniversitetet och som gick ut utbildningen i januari 2009. Undersökningen genomfördes i april 2010.

Sjuksköterskorna hade då varit färdiga ca 1½ år. Tidpunkten valdes mot bakgrund av att sjuksköterskorna då hade en ganska färsk bild av utbildningen samtidigt som de hade viss erfarenhet från arbete i vården. Storleken på avgångsklasserna varierade på de olika lärosätena. Målgruppen var samtliga sjuksköterskor i den gruppen, totalt 158 sjuksköterskor.

Den andra målgruppen var 258 chefer i kommuner, landsting och offentligt finansierade verksamheter i de tre länen. Urvalet av cheferna gjordes utifrån funktion som områdeschef, avdelningschef eller motsvarande i verksamheter där nyutexaminerade sjuksköterskor framför allt arbetar. Det var alltså inte respektive enskild nyutexaminerad sjuksköterskas chef som tillfrågades, utan ett urval chefer inom vården i de tre länen. Urvalet gjordes av respektive företrädare för arbetsgivarna i projektgruppen.

SKL svarade för den slutliga utformningen av enkäterna vad gäller layout, den tekniska delen, utskick, insamling och bearbetning. Analysen av resultatet på enkäterna har gjorts gemensamt i projektgruppen.

Enkäterna skickades till målgrupperna i april 2010. Sjuksköterskorna fick enkäten per post och med frankerat svarskuvert, men gavs också möjlighet att besvara enkäten digitalt. En särskild sida för detta skapades på SKL:s hemsida. Nästan samtliga sjuksköterskor svarade på ”pappersenkäten”. Cheferna fick enkäten via e-post och gavs endast möjlighet att svara digitalt på särskild sida på SKL:s hemsida. Studentregistret

LADOK användes för att ta fram uppdaterade adresser till de nytexaminerade sjuksköterskorna. Endast en adress var inaktuell varför brevet återkom till SKL. Respektive kommunförbund/landsting/region hjälpte till med e-postadresser till cheferna. Påminnelser skickades vid tre tillfällen till båda grupperna. Ingen analys av bortfallet är gjord. I brevet till enkäterna fanns information om SKL:s hantering enligt PUL och att inga personer kunde bli identifierade vid redovisning av resultatet.

Resultat

Nedan redovisas summerade svar från de nytexaminerade sjuksköterskorna som gick utbildningen på de tre lärosätena och ett urval chefer i kommuner, landsting och offentligt finansierade verksamheter i de tre länen. Det fanns skillnader i svaren mellan såväl lärosätena som arbetsgivarna sinsemellan. Dessa regionala resultat redovisas inte i denna rapport. Enkätsvaren har gett underlag för respektive lärosäte och arbetsgivare i länet att i samverkan fortsatt analysera de egna svaren, göra jämförelser och arbeta för att ytterligare utveckla utbildningen och förbättra övergången mellan utbildning och arbetsliv.

En del av de som svarat på enkäten har inte svarat på alla frågor.

Utbildningens upplägg på de tre lärosäten redovisas inte i denna rapport. Några fakta om den verksamhetsförlagda delen av utbildningen finns i bilaga 3.

Bakgrundsfakta

Nedanstående diagram visar målgruppernas storlek, antal personer som besvarat enkäten och svarsfrekvensen.

	Målgrupp	Svarande	Svarsfrekvens
Sjuksköterskeenkäten	158	98	62 %
Chefsenkäten	258	161	62 %

Bland de nytexaminerade sjuksköterskorna som svarade var 87 % kvinnor och 13 % män. Den övervägande delen, 69 %, var födda 1980 – 86. Av de svarande hade 41 % gått utbildningen i Lund, 38 % på Mittuniversitetet och 21 % på Sophiahemmet Högskola. Antalet personer i målgruppen på de tre lärosätena var inte lika många, eftersom avgångsklasserna var lite olika stora. Alla utom en av de nytexaminerade sjuksköterskorna hade arbetat som sjuksköterska efter examen.

I landstingen arbetade 77 % av sjuksköterskorna och då främst inom verksamhetsområdena medicin, kirurgi, ortopedi och psykiatri, 10 % arbetade hos privat vårdgivare, 2 % i kommun, 9 % hos annan arbetsgivare eller i bemanningsföretag. Arbetsökande var 2 % av sjuksköterskorna.

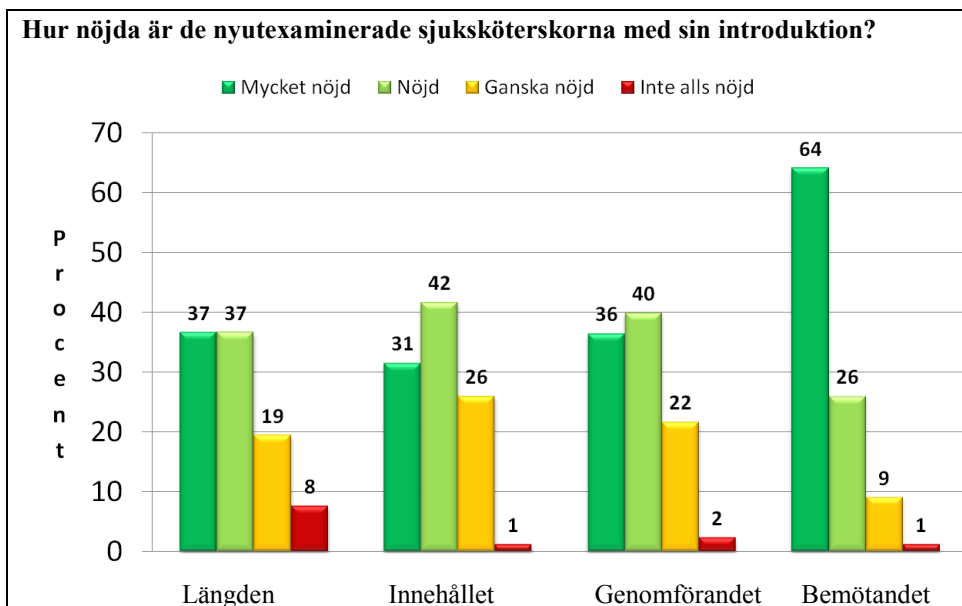
Bland cheferna som svarade var 88 % kvinnor och 12 % män, 71 % arbetade i landsting, 21 % i kommuner och 8 % i privat verksamhet, den övervägande delen med funktion som områdeschef, avdelningschef eller motsvarande. Inom den nuvarande funktionen hade 39 % av cheferna arbetat mer än 10 år, 23,5 % 6-10 år, 23,5 % 2-5 år och 14 % mindre än 2 år. Av cheferna hade 29 % haft mer än 5 nytexaminerade sjuksköterskor i sin verksamhet de senaste 1, 5 åren, 22 % hade haft 3 – 5 sjuksköterskor, 31 % 1 -2 sjuksköterskor och 18 % inga sjuksköterskor. De chefer som

inte hade haft nytexaminerade sjuksköterskor under de senaste 1½ åren ingår i materialet, eftersom de valt att besvara enkäten.

Av cheferna angav 96 % att de nytexaminerade sjuksköterskor som de anställt de senaste 1,5 åren var kvar i verksamheten och 4 % att de inte var kvar.

Introduktion för nytexaminerade sjuksköterskor – form, omfattning, erfarenheter

Sjuksköterskorna var överlag nöjda med sin introduktion vad gäller längden, innehållet, genomförandet och bemötandet.

Av de nytexaminerade sjuksköterskorna svarade 88 % att de hade gått bredvid en annan sjuksköterska, 17 % att de hade haft en personlig handledare/mentor, 1 % annan introduktion och 4 % att de inte hade haft någon introduktion. Traineeprogram hade ingen av de svarande genomgått. Längden på introduktionen, som innebar att gå bredvid annan sjuksköterska, varierade från 1 vecka till 14 veckor. Den övervägande delen av sjuksköterskorna, 80 %, svarade att de hade gått bredvid annan sjuksköterska 4 veckor eller mindre och 20 % mer än 4 veckor. Yrkesmässig handledning/omvårdnadshandledning i grupp uppgav 70 % av de nytexaminerade sjuksköterskorna att de inte hade haft, medan 30 % uppgav att de hade haft sådan handledning.

Av cheferna uppgav 79 % att nytexaminerade sjuksköterskor fick gå bredvid annan sjuksköterska, 32 % att sjuksköterskorna fick en personlig handledare/mentor, 1 % uppgav traineeprogram och 2 % annan introduktion och 1 % att de inte fick någon introduktion. Av svaren att döma var det sannolikt så att sjuksköterskorna kunde få både en personlig mentor samtidigt som de gick bredvid en annan sjuksköterska. Längden på introduktionen, som innebar att gå bredvid annan sjuksköterska, varierade från 1 vecka till 68 veckor. Av cheferna uppgav 85 % att sjuksköterskorna gick bredvid annan sjuksköterska och har då framförallt angivit svarsalternativen 4 veckor eller mindre, 15 % har angivit mer än 4 veckor. Yrkesmässig handledning/omvårdnadshandledning i grupp uppgav 66 % av cheferna att nytexaminerade sjuksköterskor inte erbjuds, medan 34 % uppgav att de erbjuder sådan handledning.

Utbildning efter examen

Av de nytexaminerade sjuksköterskorna svarade fem sjuksköterskor att de hade gått/går specialistutbildning, en sjuksköterska magisterutbildning, fyra sjuksköterskor att de hade gått/går annan högskoleutbildning.

Cheferna tillfrågades om nytexaminerade sjuksköterskor erbjuds internutbildning. Av cheferna uppgav 88 % att internutbildning erbjuds och då framför allt i diagnosrelaterade sjukdomar t ex demens, psykos, diabetes och inom neurologi, inom basala kompetensområden som t e x nutrition, läkemedel, rehabilitering och smärta samt dokumentation/datajournal.

Krav i arbetet och bedömning av utbildningen

Sjuksköterskorna fick ange dels i vilken utsträckning krav på de 39 färdigheterna ingick i deras nuvarande arbete dels bedöma hur den färdighetsträning de fick i sin sjuksköterskeutbildning svarade upp mot dessa krav.

Cheferna fick på motsvarande sätt bedöma dels i vilken utsträckning krav på dessa färdigheter för nytexaminerade sjuksköterskor förekom på deras arbetsplats och dels bedöma hur de nytexaminerade sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter svarade upp mot dessa krav.

Nedan redovisas sjuksköterskornas och chefernas svar på ett urval av färdigheterna utifrån dessa frågeställningar.

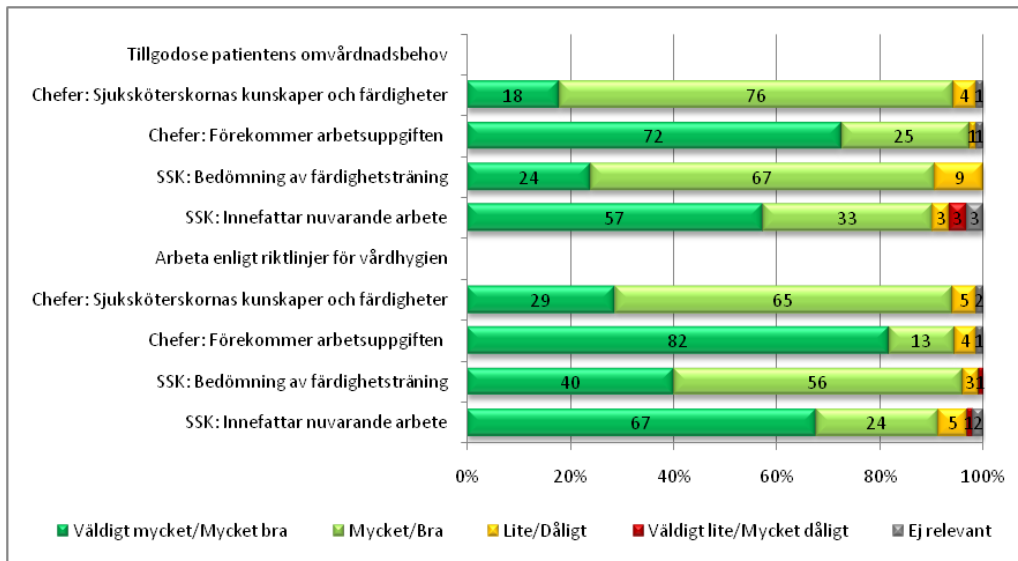
I övrigt hänvisas till en sammanställning av svaren på samtliga 39 färdigheter. (Bilaga 1)

Sjuksköterskornas och chefernas svar på frågan i vilken utsträckning kraven på de 39 färdigheterna förekom på arbetsplatsen stämde sammantaget väl överens, även om det fanns vissa skillnader. Till exempel bedömde sjuksköterskorna att arbetet med att följa kunskapsutvecklingen inom det medicinska området förekom i mindre utsträckning än vad cheferna tyckte. Detsamma gällde att arbeta miljömedvetet och att samverka med andra aktörer i vårdkedjan.

Till stor del bedömde sjuksköterskorna att färdighetsträningen under utbildningen och cheferna att sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter svarade bra upp mot de krav som ställs i vården i dessa län. Sjuksköterskorna var sammantaget lite mer negativa.

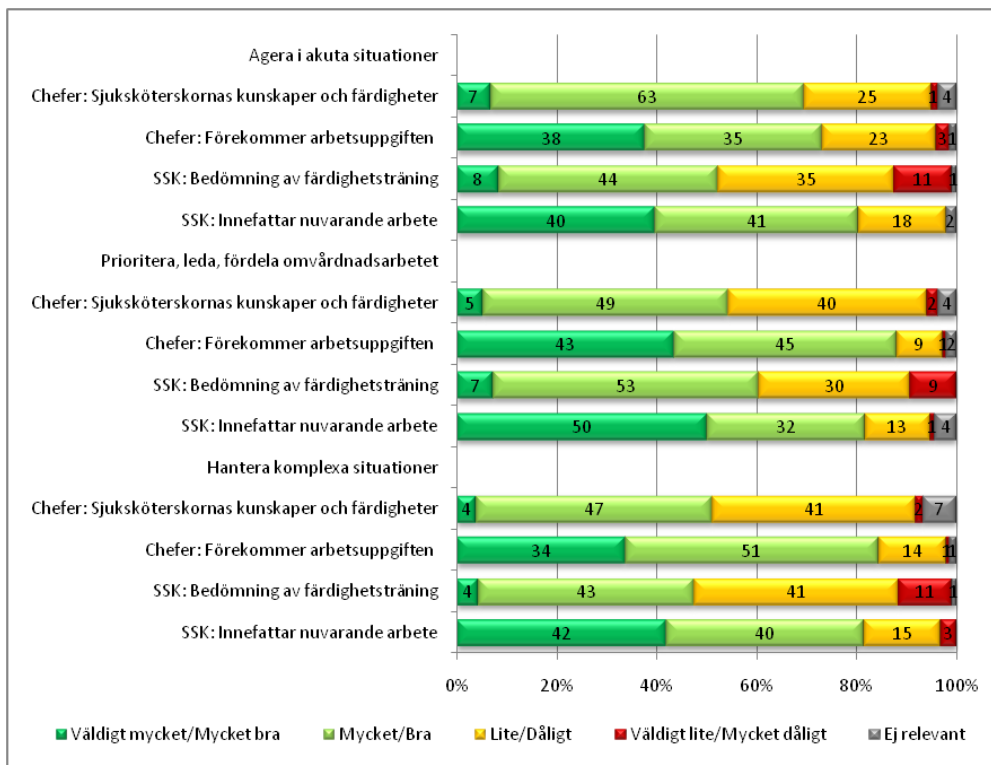
Till exempel bedömde såväl sjuksköterskorna att färdighetsträningen under utbildningen som cheferna att sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter svarade väl upp mot kraven i arbetet som handlade om att tillgodose patientens omvårdnadsbehov och att arbeta enligt riktlinjer för vårdhygien. De bedömde också att kraven på dessa kunskaper och färdigheter förekom mycket i arbetet (se diagram nästa sida).

**Tillgodose patientens omvårdnadsbehov.
Arbeta enligt riktlinjer för vårdhygien.**

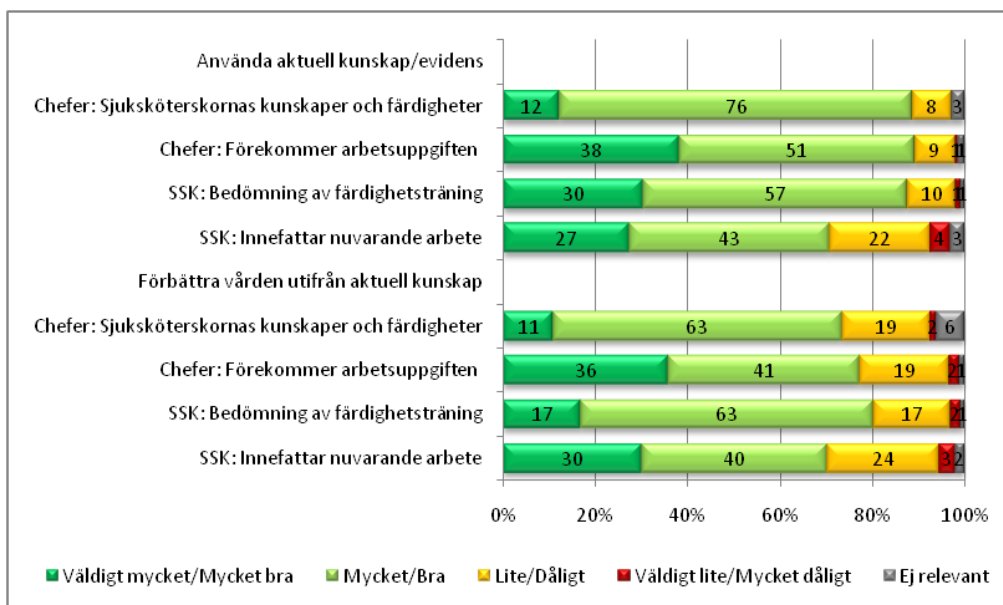
Däremot bedömde sjuksköterskorna att färdighetsträningen under utbildningen och cheferna att sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter inte svarade upp mot kraven i arbetet som handlade om att agera i akuta situationer, prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet samt hantera komplexa situationer. Samtidigt som dessa krav bedömdes förekomma mycket.

**Agera i akuta situationer. Prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet.
Hantera komplexa situationer.**

Flertalet av sjuksköterskorna och cheferna bedömde att färdighetsträningen respektive sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter svarade bra mot kraven att medverka till att förbättra vården utifrån aktuell kunskap. Detsamma gällde kraven att använda aktuell kunskap inom omvårdnadsområdet (evidens). Samtidigt bedömde 24 % av sjuksköterskorna och 19 % av cheferna att kraven att medverka till att förbättra vården utifrån aktuell kunskap förekom lite i arbetet. Sjuksköterskorna gjorde en likartad bedömning när det gällde att arbeta evidensbaserat medan cheferna bedömde att det förekom mer.

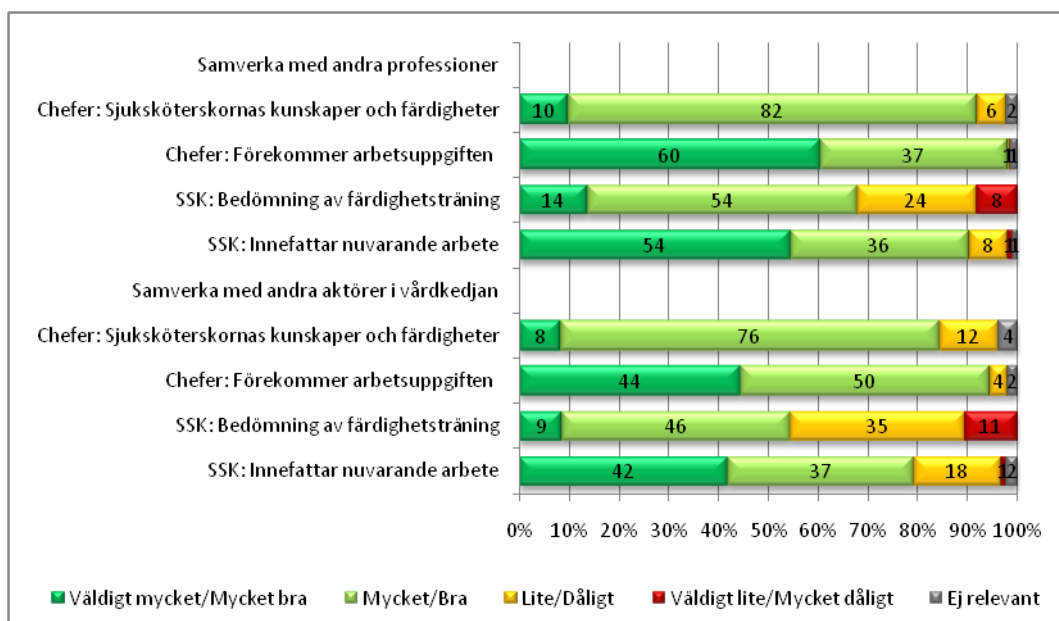
**Använda aktuell kunskap inom omvårdnadsområdet (evidens)
Medverka till att förbättra vården utifrån aktuell kunskap**

Såväl sjuksköterskorna som cheferna bedömde att kravet att samverka med andra professioner förekom mycket i arbetet. Detsamma gällde kravet att samverka med andra aktörer i vårdkedjan, även om sjuksköterskorna tyckte att det förekom i lite mindre utsträckning än vad cheferna tyckte.

Sjuksköterskorna bedömde i mindre grad att färdighetsträningen under utbildningen svarade upp mot kraven jämfört med chefernas bedömning av hur sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter svarade upp mot dessa krav (se diagram nästa sida).

Samverka med andra professioner. Samverka med andra aktörer i vårdkedjan.

Handleda studenter var en uppgift som förekom relativt mycket i de nytexaminerade sjuksköterskans arbete. Det angav 40 % av sjuksköterskorna och en liten mindre andel bland cheferna. Varken sjuksköterskorna eller cheferna tyckte att sjuksköterskorna var tillräckligt förberedda för detta.

Om utbildningen – behövt mer av, styrkor och svagheter

Mer av i utbildningen

Sjuksköterskorna fick den öppna frågan om vad de skulle ha behövt mer kunskap/färdighetsträning i under utbildningen. Merparten av sjuksköterskorna har svarat på frågan. Det som framför allt har lyfts fram är mer medicinska kunskaper och färdigheter, farmakologi, anatomi och medicinteknik. Mer praktiska övningar efterlyses liksom mer verksamhetsförlagd utbildning samt bättre integrering mellan teori och praktik. Flera sjuksköterskor har lyft fram att de under utbildningen hade behövt mer ”verklighetsförberedelse” om t ex prioriteringar, arbetstempo, komplexa situationer, svåra samtal, akuta situationer, ledarskapet etc.

Styrkor och svagheter i utbildningen

Både de nytexaminerade sjuksköterskorna och cheferna svarade på den öppna frågan om utbildningens styrkor och svagheter. I nedanstående diagram redovisas kortfattat de synpunkter som lämnades.

Sjuksköterskorna

Styrkor	Svagheter
Praktiken	För lite medicin, farmakologi, anatomi
Lärarna	För lite praktik, praktisk kunskap och träning
Upplägget på utbildningen	För mycket teori, forskning, omvårdnad/-teorier
Grund för evidensbaserat arbetsätt	Glapp mellan utbildning och arbete
Kurserna	Lärarna – låg nivå, ej kliniskt verksamma
Söka, granska information	Kurserna – ojämna, för många akademiska kurser

Cheferna

Styrkor	Svagheter
Vetenskapliga/teoretiska delen, evidensbaserat arbetssätt	För dålig kunskap och förberedelse för det praktiska och kliniska arbetet, verkligheten
Självständiga – vågar ifrågasätta, söker kunskap	För lite praktik
Dokumentation	Bristande kunskap – leda/handleda annan personal
Omvårdnadsfärdigheter	Planering och prioritering av eget arbete.
Bred kunskap	För lite medicinsk kunskap, sjukdomslära, diagnos, medicinsk teknik
Se patienten i ett helhetsperspektiv	

Övergången mellan utbildning och arbetsliv – förslag på förbättringar

På den öppna frågan om hur övergången mellan utbildning och arbetsliv skulle kunna utvecklas har sjuksköterskorna föreslagit mer praktik, längre praktik och praktik i slutet av utbildningen. Cheferna har också föreslagit mer praktik, men även längre placeringar i slutet av utbildningen, mindre tid mellan de långa praktikperioderna, mindre forskningsdelar och mer kunskap relaterat till sjukdom. De har också föreslagit praktik knuten till en avdelning, samarbete med andra utbildningar så att det kommer ett team som ska göra praktik samt uppdelning av utbildningen t ex läsa två år, arbeta ett år och fortsätta ett tredje år alternativt uppdelning teori och praktik varvat 2 -3 dagar i veckan.

Praktisk tjänstgöring efter utbildning och före legitimation – en sorts ”mellanstation” som anställd, till exempel trainee eller AT - har lyfts fram av såväl sjuksköterskor som chefer. Både sjuksköterskor och chefer har också föreslagit introduktion och längre strukturerade program, längre bredvidgång, och mentorer/handledning i yrkesrollen.

Speciella utbildningsavdelningar/salar, kliniska träningscentra eller motsvarande

Av sjuksköterskorna svarade 69 % att de under utbildningen hade fått tillfälle att träna tillsammans med andra professioner på speciella utbildningsavdelningar/salar, kliniska träningscentra eller motsvarande, medan 31 % inte fått tillfälle till detta.

Bild av sjuksköterskeyrket under utbildningen och upplevelser som yrkesverksam – överensstämmelse

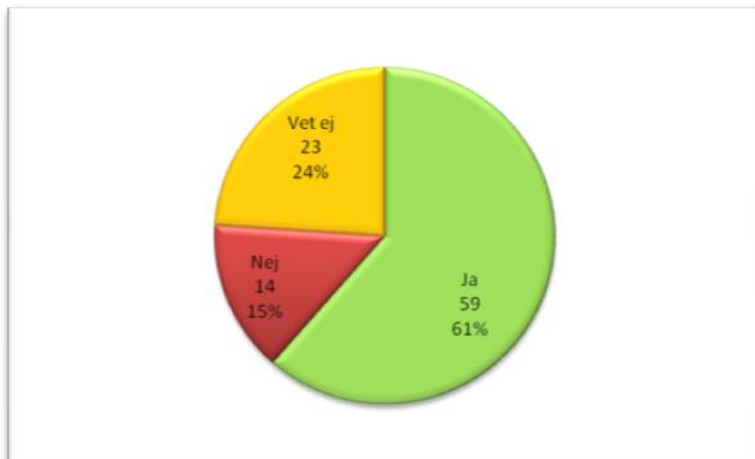
Den bild sjuksköterskorna fick av sjuksköterskeyrket under utbildningen jämfört med upplevelserna som yrkesverksam överensstämde i hög grad för 76 % av sjuksköterskorna. Medan 20 % av sjuksköterskorna tyckte att bilden stämde i liten grad och 4 % i mycket liten grad.

I kommentarerna i anslutning till frågan framhöll några sjuksköterskor att praktikperioderna gav en god bild av yrket. Men de flesta kommentarerna handlade om att det var för stor skillnad mellan utbildning och verklighet. Som student förstod de inte sjuksköterskans ansvar. De trodde också att stressen och tempot skulle vara lättare att hantera än det visade sig vara.

Välja utbildning till sjuksköterska idag?

Drygt hälften (61 %) av sjuksköterskorna skulle ha valt att utbilda sig till sjuksköterska idag. Övriga skulle inte valt utbildningen igen eller var osäkra.

Skulle du ha valt att utbilda dig till sjuksköterska idag?

Bland de yngre sjuksköterskorna, som var födda på 80-talet, var det 53 % (35 personer) som svarade att de skulle ha valt att utbilda sig till sjuksköterska idag. Det var en mindre andel jämfört med hela gruppens svar. Bland dessa "åttiootalister" svarade 15 % (10 personer) och 32 % (21 personer) vet ej.

I kommentarer till frågan framförde sjuksköterskor att de verkligen kände att de valde rätt, att yrket var utmanande, stimulerande och kul samt att de trivdes och gillade sitt jobb. Det som upplevdes negativt var lönen, arbetsvillkoren och stressen.

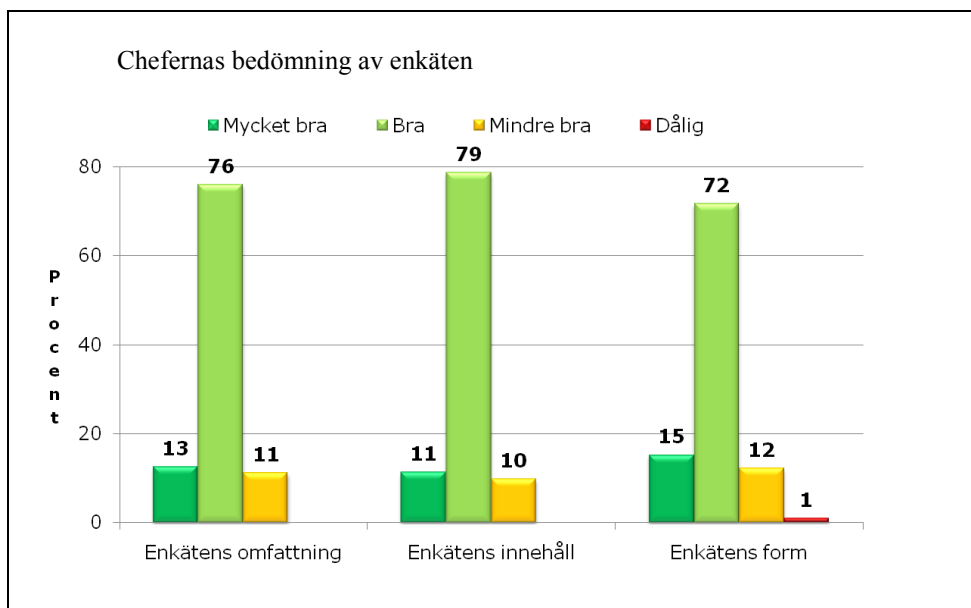
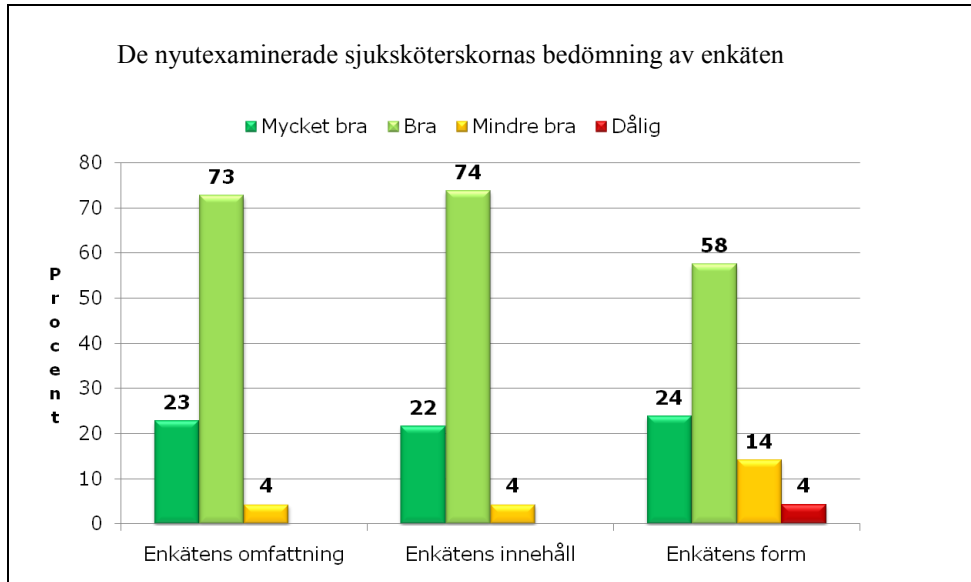
De sjuksköterskor som har svarat "nej" (14 personer) och "vet ej" (23 personer) på frågan om de skulle ha valt att utbilda sig till sjuksköterska idag, har gett ungefär samma svar på övriga frågor i enkäten som samtliga svarande. Några skillnader kan dock urskiljas. De har sammantaget varit lite mer kritiska i sin bedömning av den färdighetsträning som de fick i utbildningen. Det gällde till exempel färdighetsträningen observera för att värdera förändringar i patientens fysiska tillstånd, arbeta kostnadsmedvetet och hantera komplexa situationer. Bilden av yrket under utbildningen och yrkesverksamhet tyckte de stämde mindre överens än hela målgruppen. De skulle i mindre utsträckning ha valt samma lärosäte igen.

Välja samma lärosäte igen?

Samma lärosäte skulle 79 % av sjuksköterskorna ha valt igen, medan 21 % skulle ha valt ett annat lärosäte. De flesta som lämnade kommentarer till frågan skulle ha valt samma lärosäte igen. De angav att de var nöjda och uppskattade de högt ställda kraven, att praktikplaceringarna var bra och långa, bra upplägg och bra lärare, gedigen utbildning som gav grund för att arbeta evidensbaserat. Några kommenterade att de inte var nöjda med utbildningens upplägg, föreläsningarnas struktur och den vetenskapliga delen. Flera angav att det var bostadsorten som styrde utbildningsort.

Synpunkter på enkäten

Såväl de nytexaminerade sjuksköterskornas som chefernas bedömning av enkäten var mycket positiv såväl vad gäller enkäten omfattning, innehåll som form.

Hur kan enkäten förbättras?

Sjuksköterskorna framförde att enkäten kan förbättras genom att använda fler påståenden istället för öppna frågor, att minska antalet påståenden och att minska glappet mellan svarsalternativen. Andra synpunkter berörde layout och svårigheten att följa raderna. Svarsrubrik och alternativ hade behövts på varje sida.

Cheferna tyckte att det var svårt att ge ett generellt svar på frågorna, då varje sjuksköterska är unik. Att introduktionen lyfts tyckte de varit bra, men de hade velat beskriva hur en bra introduktion ska vara. Cheferna menade också att endast de som haft nytexaminerade sjuksköterskor de senaste 1½ åren borde ha getts möjligheter att svara på efterföljande frågor. Även cheferna framförde att det var ett för stort gap mellan t ex svarsalternativet bra – dåligt. Ett svarsalternativ som ”vet ej” hade varit bättre än ”ej relevant” .

Diskussion

Detta pilotprojekt har haft som syfte att hitta en modell som kan inspirera lärosäten och arbetsgivare att i samverkan genomföra uppföljningar av tidigare studenter för att få bättre underlag att utveckla både utbildningarna och övergången mellan utbildning och arbetsliv. Engagemanget, viljan att berätta och dela med sig av erfarenheter och idéer har varit mycket stor både bland de nyutexaminerade sjuksköterskorna och cheferna. Detta tyder på att det är angeläget att göra denna typ av undersökningar. Tyvärr går allt inte att återge i en rapport som denna.

Metoddiskussion

Det har varit en styrka att lärosäten och arbetsgivare i samarbete tagit fram denna modell för uppföljning av nyutexaminerade sjuksköterskor. Såväl lärosätenas som arbetsgivarnas perspektiv har tagits tillvara under arbetet med att ta fram underlag, forma enkäterna, genomföra undersökningen samt bearbeta och analysera resultatet. Det har varit viktigt att såväl nyutexaminerade sjuksköterskor som chefer genom enkäterna har fått lämna synpunkter som kan hjälpa till att förbättra utbildningen och övergången från utbildning till arbetsliv. Uppföljningens upplägg med tre lärosäten och arbetsgivare inom vården i de län där lärosätena finns möjliggjorde ett utbyte av erfarenheter vilket har varit värdefullt.

Flertalet sjuksköterskor som svarade på enkäten valde att göra detta på ”pappersenkät” och skickade den i det frankerade svarskuvertet, även om det gavs möjlighet att svara digitalt. Cheferna gavs endast möjlighet att svara digitalt. För den enskilde respondenten kan möjligheten att välja sätt att svara vara positivt bland annat beroende på tillgång till och tid för uppkoppling via nätet. Digitala enkäter är att föredra i flera avseenden framför allt för den som administrerar utskick, påminnelser och bearbetning av resultat. Den enskilde respondenten svarar direkt i systemet, systemet sköter påminnelser och sammanställning av enkätsvaren i form av data och diagram. Det kostar mindre och är att föredra ur miljösynpunkt. Svar på pappersenkät måste skrivas in i systemet. Det tar tid, handstilar kan vara svåra att tyda etc.

Enkätens omfattning, innehåll och form bedömdes mycket positivt av de svarande. Det finns ändå förbättringsmöjligheter. Layouten och svarsalternativen i några frågor behöver förbättras. Även om enkäten var relativt omfattande har frågorna varit relevanta. Ingen fråga har varit onödig. Ytterligare frågor hade varit värdefulla att ställa och få svar på till exempel ”Varför valde du att utbilda dig till sjuksköterska?” och ”Tidigare erfarenhet av arbete i vården?”. Frågor hade också behövts om den verksamhetsförlagda delen av utbildningen samt förväntningar på sjuksköterskeutbildningen och arbete som sjuksköterska.

Endast de chefer som hade haft nytexaminerade sjuksköterskor de senaste 1½ åren skulle ha getts möjlighet att svara på frågorna i enkäten. I redovisning av resultatet i denna enkät ingår dessa chefer. Vid jämförelse hur dessa chefer har svarat jämfört med samtliga chefer kring kraven i arbetet och bedömning av de nytexaminerade sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter så är det endast marginella skillnader.

De öppna frågorna i enkäten har såväl de nytexaminerade sjuksköterskorna som cheferna besvarat i mycket stor utsträckning. Trots att enkätfrågorna varit många har de villigt delat med sig av erfarenheter, synpunkter och idéer. Svaren har handlat om konkreta förbättringar på utbildningen och hur introduktionen in i ett nytt yrke kan förbättras.

Svarsfrekvensen efter tre påminnelser var 62 % såväl för sjuksköterskorna som cheferna. Någon analys av bortfallet är inte gjord.

De chefer, medicinsk ansvariga sjuksköterskor och nytexaminerade sjuksköterskor som tillfrågades om synpunkter på vad en sjuksköterska behöver kunna har varit mycket tillmötesgående, positiva och intresserade. Det gäller även de personer inom vården och lärosätena som gett synpunkter under hand och medverkat i test av enkäten.

Några mer generella slutsatser av enkätresultatet är svåra att dra eftersom urvalet på förhand har begränsats till nytexaminerade sjuksköterskor som gått sjuksköterskeutbildning under en viss tid på de tre lärosätena och ett urval chefer inom vården i de tre länen.

Resultatdiskussion

Resultatdiskussionen utgår från de summerade svaren från de nytexaminerade sjuksköterskorna som gick utbildningen på de tre lärosätena och ett urval chefer i kommuner, landsting och offentligt finansierade verksamheter i de tre länen.

En hög grad av samstämmighet fanns i svaren från de nytexaminerade sjuksköterskorna och cheferna. Några större skillnader i svaren har inte kunnat urskiljas.

Krav i arbetet och bedömning av utbildningen

Sjuksköterskornas och chefernas samlade bedömning av kraven i arbetet och hur utbildningen svarade upp mot kraven stämde väl överens. Även om utbildningen till stor del svarade bra upp på kraven, visade svaren på behov av förbättringar inom några områden.

Utbildningen gav bra färdighetsträning för att kunna tillgodose patientens omvårdnadsbehov och att arbeta enligt riktlinjer för vårdhygien. Det tyckte såväl sjuksköterskorna som cheferna.

Däremot bedömdes utbildningen mindre bra svara upp mot kraven att kunna hantera komplexa situationer, prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet samt agera i akuta situationer. Även om det kan vara svårt att under utbildningen praktiskt träna och förbereda för dessa uppgifter behöver utbildningen förbättras här. Ett ansvar ligger också hos vården att under praktiken genom bra handledning ge möjlighet att träna praktiskt sådana uppgifter. Men också att ge de nytexaminerade sjuksköterskorna stöd för att de ska känna sig mer trygga i att hantera dessa uppgifter och situationer när de är nya i arbetet.

Ett annat område där utbildningen ännu bättre behöver svara upp mot kraven i vården är samverkan med andra professioner, som är centralt i vårdarbetet. Samverkan är många gånger avgörande för att kunna hantera komplexa situationer, agera i akuta situationer och på ett bra sätt prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet. Färdighetsträningen för samverkan med andra aktörer i vårdkedjan var ett annat område där utbildningen inte bedömdes motsvara kraven. Ytterligare kunskaper och träning i samverkan behöver utvecklas. Vad kan utbildningen göra? Vad kan arbetslivet göra under den

verksamhetsförlagda delen av utbildningen? Mer interprofessionell utbildning i teori och träning i praktiken är nödvändig. På kliniska utbildningsavdelningar ges den möjligheten, men interprofessionell träning behöver också komma in i andra delar av praktiken där det finns förutsättningar och möjligheter. Intressant är att flertalet chefer, bedömde sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter för att samverka med andra professioner som bra.

Flertalet av sjuksköterskorna och cheferna bedömde att utbildningen svarade bra mot kraven att medverka till att förbättra vården utifrån aktuell kunskap. Detsamma gällde kraven att använda aktuell kunskap inom omvårdnadsområdet (evidens). Samtidigt bedömde 24 % av sjuksköterskorna och 19 % av cheferna att medverka till att kraven att förbättra vården utifrån aktuell kunskap förekom lite i arbetet. Sjuksköterskorna gjorde en likartad bedömning när det gällde att arbeta evidensbaserat medan cheferna bedömde att det förekom mer i arbetet. Hur kan dessa viktiga kunskaper och färdigheter hos sjuksköterskor användas i större utsträckning när sjukvårdens strävan är att hela tiden förbättra och arbeta evidensbaserat?

Handleda studenter var en uppgift som förekom relativt mycket i den nyutexaminerade sjuksköterskans arbete. Det angav 40 % av sjuksköterskorna och en liten mindre andel bland cheferna. Lämpligheten i detta kan diskuteras då en nyutexaminerad sjuksköterska själv håller på att växa in i yrkesrollen och ofta har liten yrkeserfarenhet som sjuksköterska. Varken sjuksköterskorna eller cheferna tyckte att sjuksköterskorna var tillräckligt förberedda för detta.

Styrkor och svagheter i utbildningen

Att styrkan med utbildningen var att den gav grund för evidensbaserat arbetssätt, var såväl sjuksköterskorna som cheferna överens om. De var också överens om att utbildningens svaghet var att den inte gav tillräcklig kunskap och förberedelse för det praktiska kliniska arbetet. För lite medicinsk kunskap, sjukdomslära, diagnos, medicinsk teknik lyftes fram som svagheter. Sjuksköterskorna ansåg också att utbildningen innehöll för mycket teori, forskning och omvårdnad/-teorier.

Önskemålen om mer medicinska kunskaper och bättre förberedelse för det praktiska arbetet kan ligga till grund för hur utbildningen kan utvecklas för att än bättre svara upp mot kraven i vården.

Bilden av yrket under utbildningen och upplevelserna som yrkesverksam stämde inte helt överens

Även om större delen av sjuksköterskorna tyckte att den bild de fick av sjuksköterskeyrket under utbildningen jämfört med upplevelserna som yrkesverksam stämde överens, var det 24 % som tyckte att de fanns liten överensstämmelse. Som student förstod de inte sjuksköterskans ansvar. De trodde också att stressen och tempot skulle vara lättare att hantera än det var. Samtidigt kan det vara svårt att som studerande få möjlighet att fullt ut ta ansvar för att förstå.

Både sjuksköterskorna och cheferna tyckte att det fanns ett glapp mellan utbildning och verklighet. Det återspeglas i svaren på flera frågor i enkäterna.

Olika sätt att försöka integrera teori och praktik görs idag, men enkätsvaren visar på att det inte räcker. Ytterligare insatser behövs för att i teoridelarna väva in de praktiska kliniska delarna, överväga om placering av teoridelarna ligger rätt, att den verksamhetsförlagda delen av utbildningen ger utrymme för att omsätta teori i det praktiska kliniska arbetet, att under praktiken få möjlighet att med handledares hjälp få träna för successivt ökade krav och ansvar, ännu mer case i utbildningarna etc. Och inte minst att förväntningarna från utbildningen och vården diskuteras och blir tydliga.

Både utbildningen och arbetslivet har en viktig uppgift, att i samverkan men också var och en för sig, på olika sätt bättre integrera teori och praktik, att förbereda för det ansvar

och tempo som finns i vårdarbetet och olika sätt att organisera arbetet för att minska stressen.

Övergång mellan utbildning och arbetsliv

De nytexaminerade sjuksköterskorna var nöjda med introduktionen vad gäller framför allt bemötande men också genomförandet, längden och innehållet. För flertalet sjuksköterskor hade introduktionen inneburit att gå bredvid en annan sjuksköterska. Introduktionen hade vanligtvis varat upp till fyra veckor. I vilken form introduktionen gavs och dess längd överensstämde ganska väl mellan vad sjuksköterskor och chefer svarade.

Även om sjuksköterskorna sa sig vara nöjda med sin introduktion kan man fundera över hur den kan förbättras. Flertalet av de nytexaminerade sjuksköterskorna var unga. Att efter utbildningen komma ut i en komplex verksamhet som vården och dessutom vara arbetsledare är inte helt lätt. För många är det kanske det "första riktiga" arbete man har. Det kan kanske förklara pressen och känslan av osäkerhet i yrkesrollen. Cheferna såg också denna osäkerhet samtidigt som de verkligen uppskattade de nyanställdas olika förmågor. Utbildningen behöver ännu bättre förbereda för arbetslivet och cheferna stödjande och medverka till att sjuksköterskorna blir säkrare.

Många kommentarer med synpunkter på att förbättra övergången mellan utbildning och arbetsliv lämnades av såväl nytexaminerade sjuksköterskor som chefer. De föreslog framför allt mer verklighetsbaserad utbildning, mer/längre praktik under utbildningen, mer praktiskt arbete sista terminen för att träna självständighet, praktik knutet till en avdelning, att det kommer ett team som ska göra praktik, olika förslag på uppdelning av utbildningen i teori och praktik, mer individanpassad introduktion, och praktisk tjänstgöring före legitimation, en sorts "mellanstation" som anställd till exempel trainee eller AT.

Betydelsen av praktiskt arbete och verksamhetsförlagd utbildning genomsyrar svaren från såväl sjuksköterskorna som cheferna. Praktiken har upplevts som en av styrkorna i utbildningen med samtidig önskan om att praktikperioderna blir längre. För arbetsgivaren kan väl planerad och genomförd praktik med handledare som planerar för successivt ökade krav och tid för reflektion, ses som en investering. Handledarnas viktiga roll kan inte nog understrykas. Speciella utbildningsavdelningar, utbildningssalar, klinisk träningscentra mm, som tidigare nämnts, är andra exempel som arbetsgivaren och utbildningen satsat på för att tillgodose träning och mer verklighetsbaserad utbildning.

Samtidigt talar mycket för att arbetsgivarna också skulle vinna på en längre mer strukturerad individanpassad introduktion/bättre och längre inskolning/yrkeshandledning samt stöd till de nytexaminerade sjuksköterskorna för att de successivt ska ges möjlighet utvecklas i yrkesrollen och känna sig säkrare. Detta är viktiga frågor för arbetsledare och chefer att förbättra. De olika rutinerna och formerna av introduktion/inskolning behöver också bli tydliga.

De konkreta förslag som lämnats i kommentarerna om hur övergången mellan utbildning och arbetsliv skulle kunna förbättras är väl värda att ta tillvara för vidare diskussion till förbättringar av respektive lärosäte och arbetsgivare men också i ett nära samarbete.

Välja utbildning till sjuksköterska idag?

Drygt hälften av sjuksköterskorna, 61 %, skulle ha valt att utbilda sig till sjuksköterska idag, medan övriga svarat nej och vet ej på frågan. I kommentarer till frågan framförde sjuksköterskor att de verkligen kände att de valde rätt, att yrket var utmanande, stimulerande och kul samt att de trivdes och gillade sitt jobb. Det som upplevdes negativt var lönen, arbetsvillkoren och stressen.

Mest tveksamma till sitt yrkesval var de yngsta sjuksköterskorna, de som var födda på 80-talet. Det kanske kan förklaras av att den gruppen förmodligen har den minsta arbetslivserfarenheten och därför känner en större osäkerhet i yrkesrollen.

Att en del sjuksköterskor uppgav att de inte visste eller inte skulle välja att utbilda sig till sjuksköterska idag är en viktig signal till både utbildningarna och arbetsgivarna. Hur kan utbildningen ännu bättre förbereda för kraven i arbetslivet? Hur kan inskolningen förbättras så att de nyutexaminerade sjuksköterskorna kan stärkas i sin yrkesroll? Hur kan arbetsledare och chefer hantera det som upplevs negativt och ge sjuksköterskorna stöd?

Samtidigt är det viktigt att uppmuntra och stödja de sjuksköterskor som känner att de valde rätt, är engagerade och gillar sitt jobb.

Slutsats och reflektion

Syftet med detta pilotprojekt har varit att hitta en modell som kan inspirera lärosäten och arbetsgivare att i samverkan genomföra uppföljningar av tidigare studenter på sjuksköterskeutbildningar.

Värdet av att i samverkan följa upp sjuksköterskestudenter efter avslutad utbildning kan inte nog understrykas. Både utbildningens och arbetslivets perspektiv behövs. I detta pilotprojekt har en bra och nära samverkan mellan lärosäte och arbetsgivare varit en viktig förutsättning. Lärosätets och arbetsgivarnas perspektiv, förutsättningar, krav och behov har blivit tydliga. Båda parter har vunnit på att i samverkan ta fram underlag, forma enkäterna, genomföra undersökningen samt bearbeta och analysera resultatet. Det visar inte minst arbetet, erfarenheterna och resultatet av detta pilotprojekt så här långt. Viljan, engagemanget och intresset har varit mycket stort i projektgruppen. Det gäller även alla de personer som tillfrågats och som lämnat synpunkter till projektgruppen.

Pilotprojektets upplägg med tre lärosäten och arbetsgivare inom vården i de län där lärosätena funnits, har möjliggjort ett utbyte av erfarenheter och idéer mellan lärosäten och arbetsgivare, men också mellan lärosäten och arbetsgivare sinsemellan vilket varit mycket givande.

I rapporten har det summerade resultatet av enkäterna till sjuksköterskor och chefer redovisats. I diskussionen har en mer kortfattad analys gjorts och några förslag på fortsatta åtgärder lämnats.

Nu fördjupas arbetet i respektive län mellan lärosäte och arbetsgivare för att ytterligare analysera de egna svaren, göra jämförelser och komma fram till konkreta åtgärder på hemmaplan. Arbetet hittills lovar gott för att det goda samarbetet ska leda till ytterligare utveckling av såväl utbildning som övergång mellan utbildning och arbetsliv.

Den i pilotprojektet framtagna modellen ska ses som ett exempel på hur arbetet kan bedrivas med att planera, genomföra och analysera resultat i samverkan mellan lärosäte och arbetsgivare. Innehåll, omfattning och utformning av enkäterna ska ses som exempel. Enkäterna kan utvecklas vidare och anpassas efter lokala behov och förutsättningar.

Vi i projektgruppen hoppas att detta projekt och denna modell för uppföljning av nyutexaminerade ska inspirera lärosäten och arbetsgivare att i samverkan genomföra uppföljningar av tidigare studenter. Modellen kan användas till uppföljning av studenter inom olika yrkesutbildningar inte bara sjuksköterskeutbildningar. Vår förhoppning är också att Högskoleverket kan inspireras av denna modell när de nu ger universitet och högskolor i uppdrag att utvärdera utbildningarnas resultat och där alumniundersökningar kommer att ingå i uppdraget.

Referenser

1. Uppföljning av studenter efter avslutade studier. En kunskapsöversikt. Sveriges Kommuner och Landsting, 2008. www.skl.se/publikationer
2. Vägen in i ett yrke – en studie av lärande och kunskapsutveckling hos nyutbildade sjuksköterskor. Ulla Ohlsson. Örebro universitet, 2009. Avhandling. <http://oru.diva-portal.org/smash/record.jsf?searchId=1&pid=diva2:159707> Omvårdnadsmagasinet nr 3/09 s 8-11.
3. Att vara sjuksköterska. Karin Hallin, Mittuniversitetet, 2009. Avhandling. <http://miun.avedas.com/converis/publication/52161> Omvårdnadsmagasinet nr 3/09 s 12-15.
4. Nyutexaminerade sjuksköterskor yrkessocialisation - Erfarenheter av ett introduktionsprogram, Birgitta Bisholt, Göteborgs universitet. 2009. Avhandling. <http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/19638>
5. Kompetensbeskrivning för sjuksköterskor. Socialstyrelsen. www.socialstyrelsen.se/publikationer2005/2005-105-1
6. Examensbeskrivning för sjuksköterskeexamen. Högskoleförordningen. Högskoleverket. www.hsv.se
7. Alumnirapport, Karin Linder, Lunds universitet, 2008 http://portal.omv.lu.se/Portal/organisation/internt/rapport_interna
8. Longitudinell Undersökning av Sjuksköterskors Tillvaro, LUST-studien, Petter Gustavsson m fl, Karolinska Institutet <http://ki.se/ki/jsp/polopoly.jsp?d=29516&l=sv>

Bilagor

Bilaga 1 – Sammanställning av svar på frågor om krav i arbetet och bedömning av utbildningen

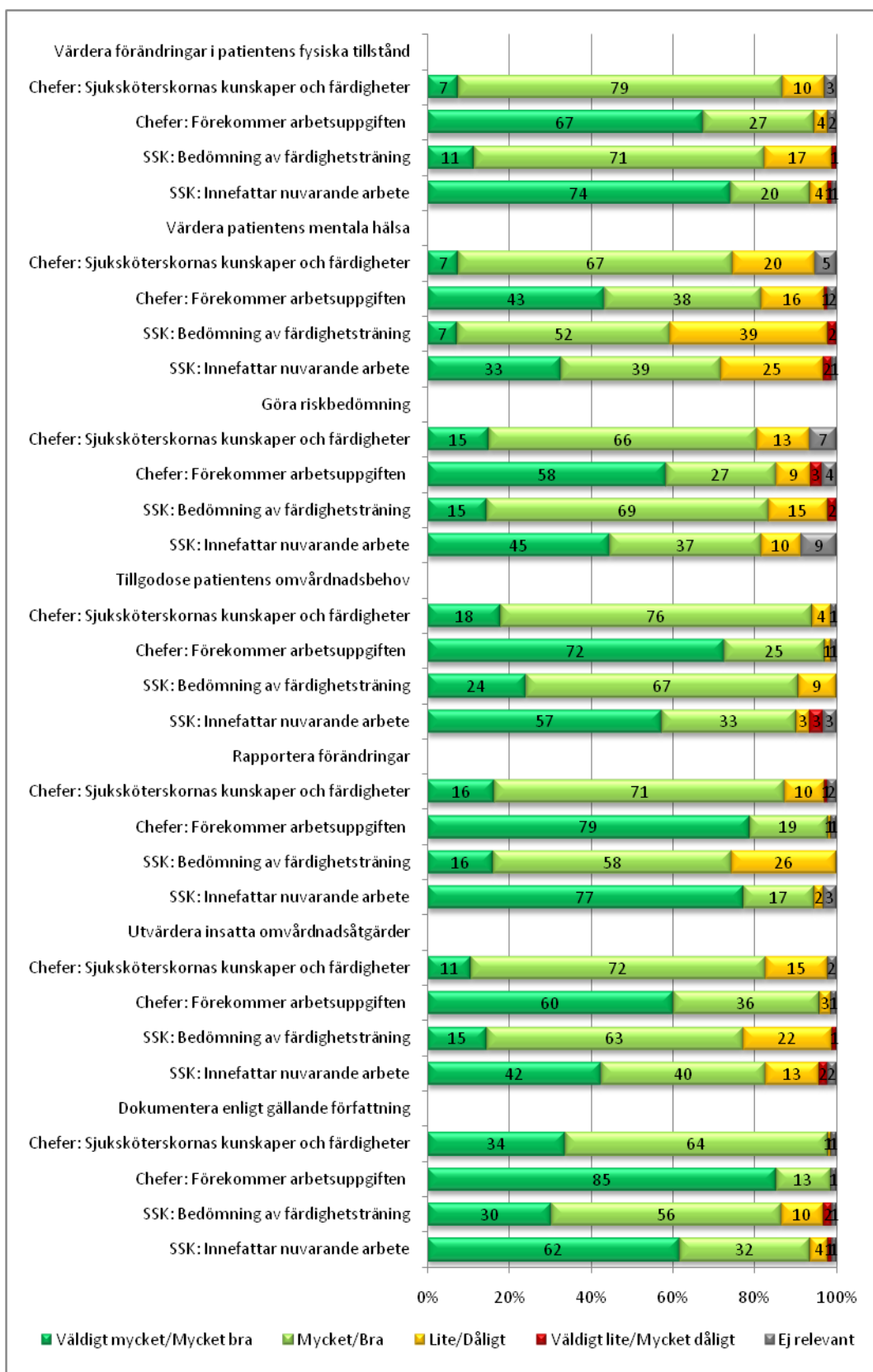
Frågor till sjuksköterskorna

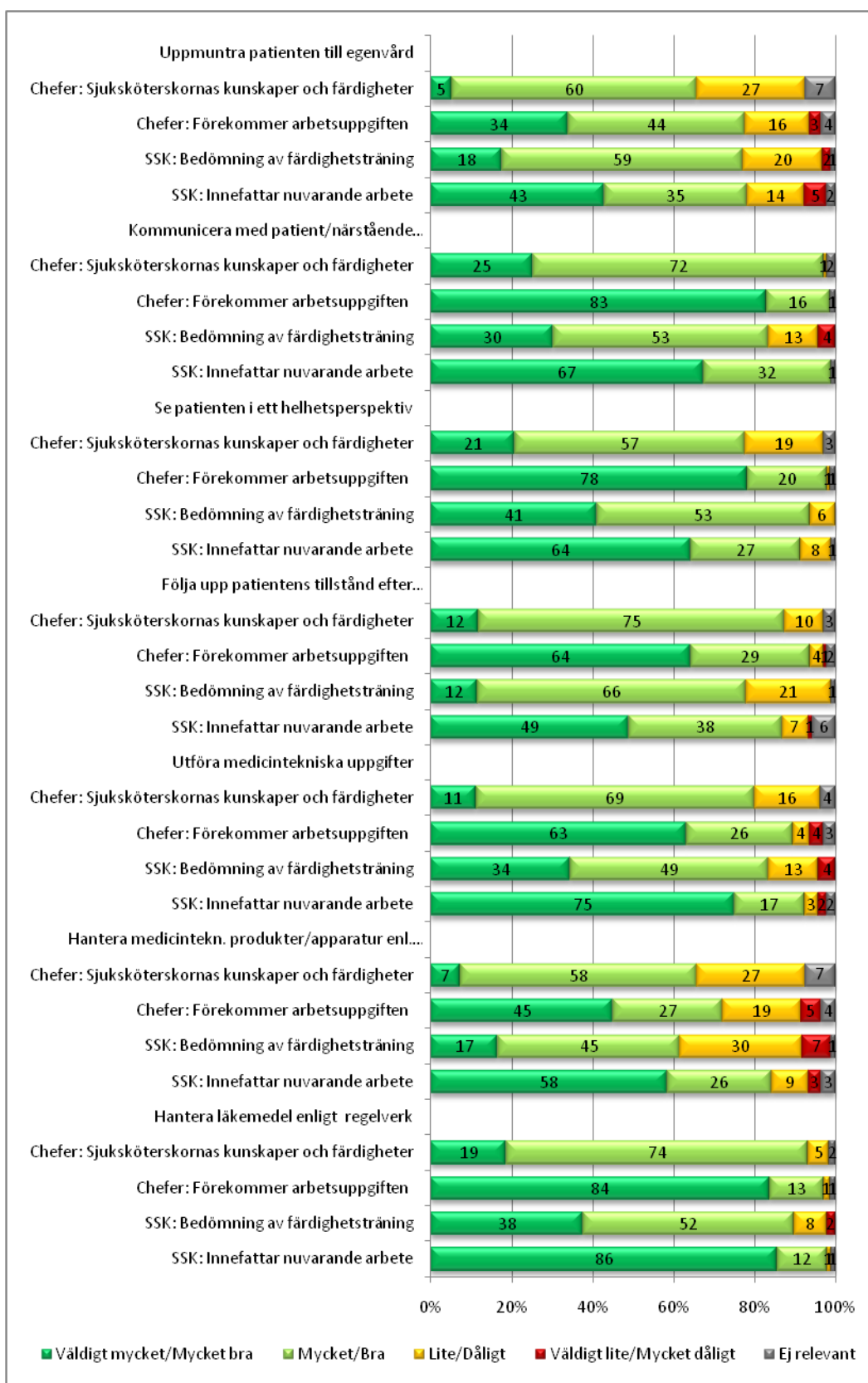
- I vilken utsträckning innefattar ditt nuvarande arbete att du ska kunna...?
- Hur bedömer du den färdighetsträning du fick i din sjuksköterskeutbildning, vad gäller att kunna...?

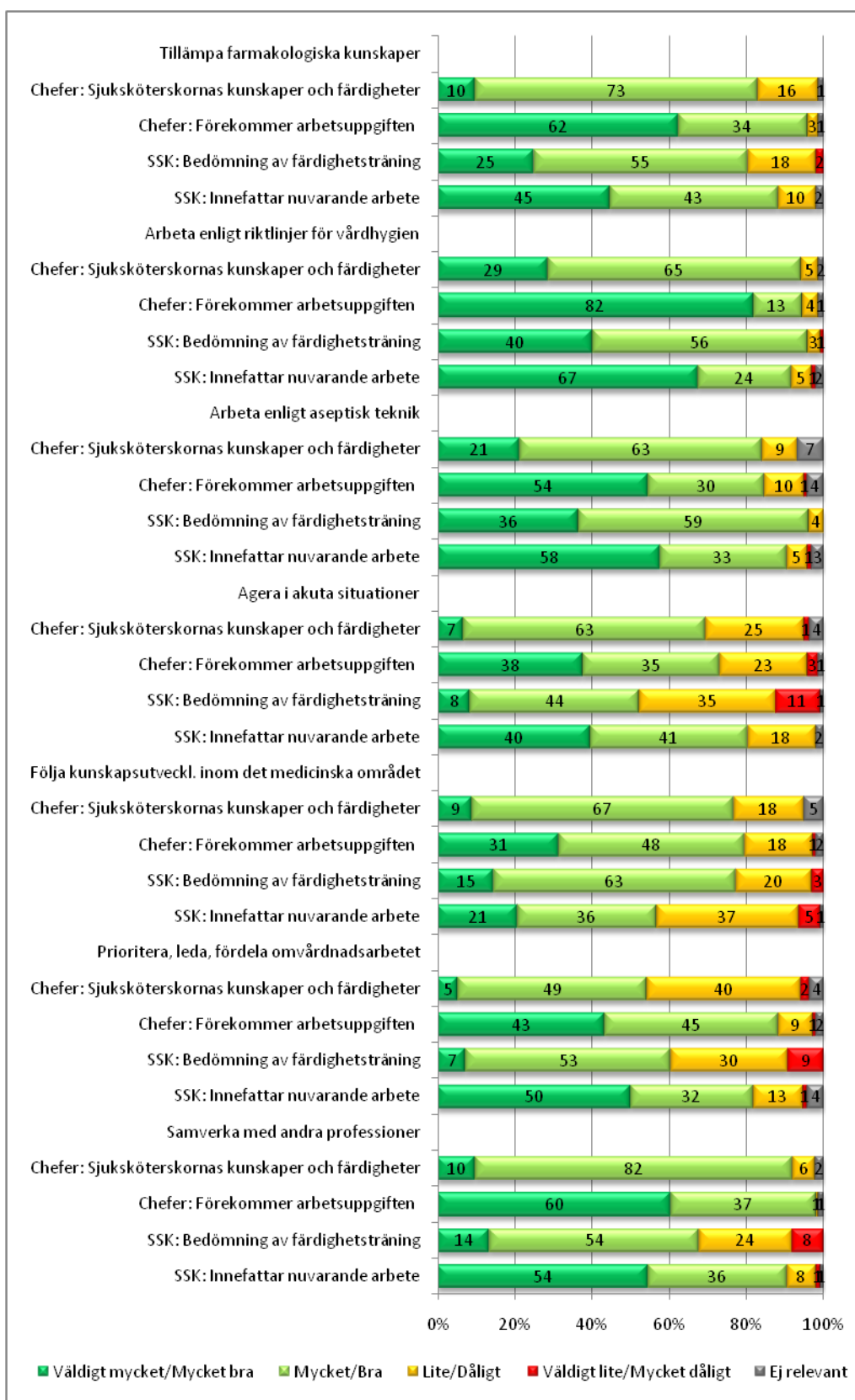
Frågor till cheferna

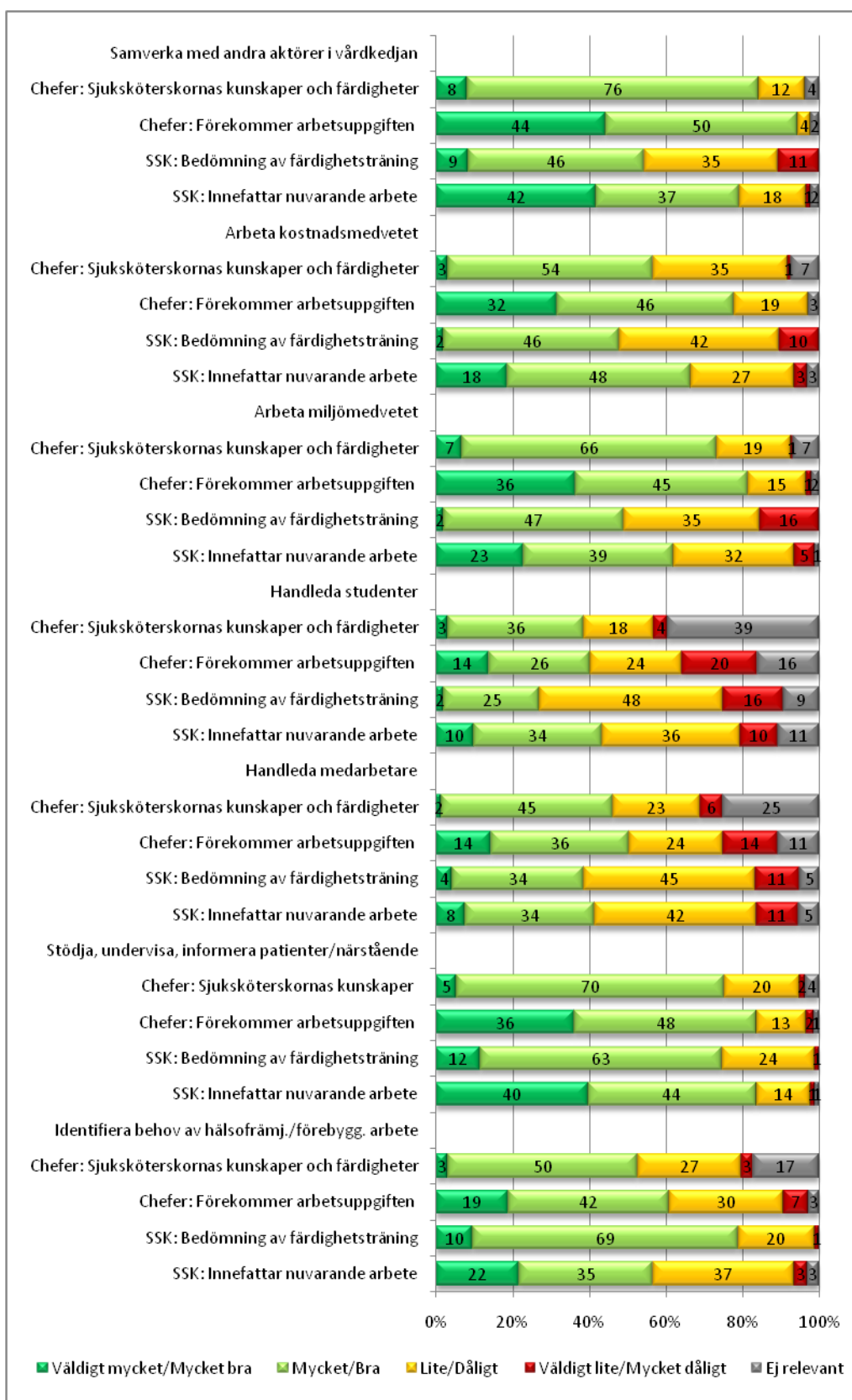
- I vilken utsträckning förekommer följande arbetsuppgifter för nyutexaminerade sjuksköterskor på din arbetsplats...?
- Hur bedömer du att de nyutexaminerade sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter motsvarar arbetets krav när det gäller att ..?

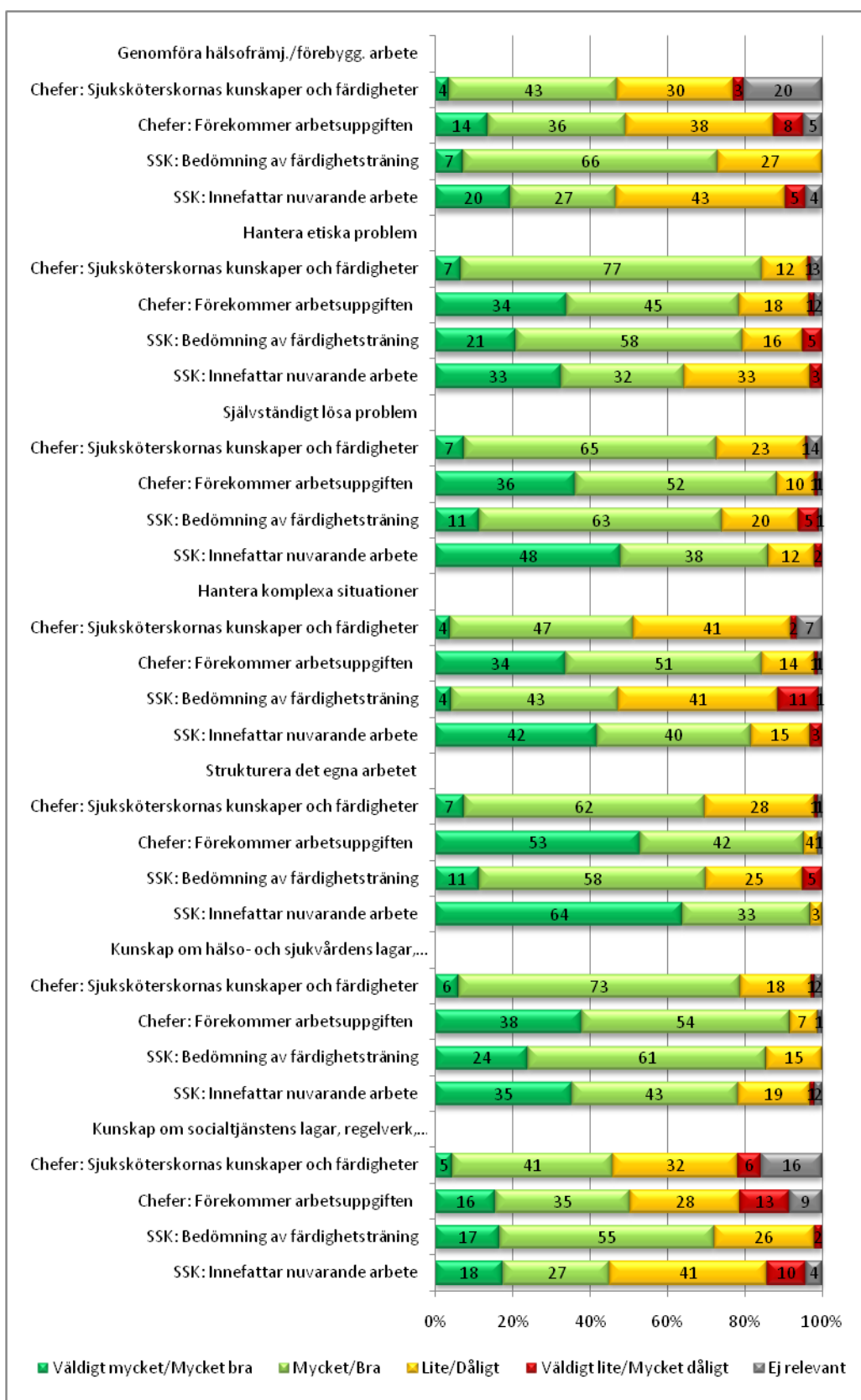
Kraven på färdigheter har i sammanställningen behövt förkortas av utrymmesskäl. För exakt formulering av frågorna se enkäterna bilaga 2.

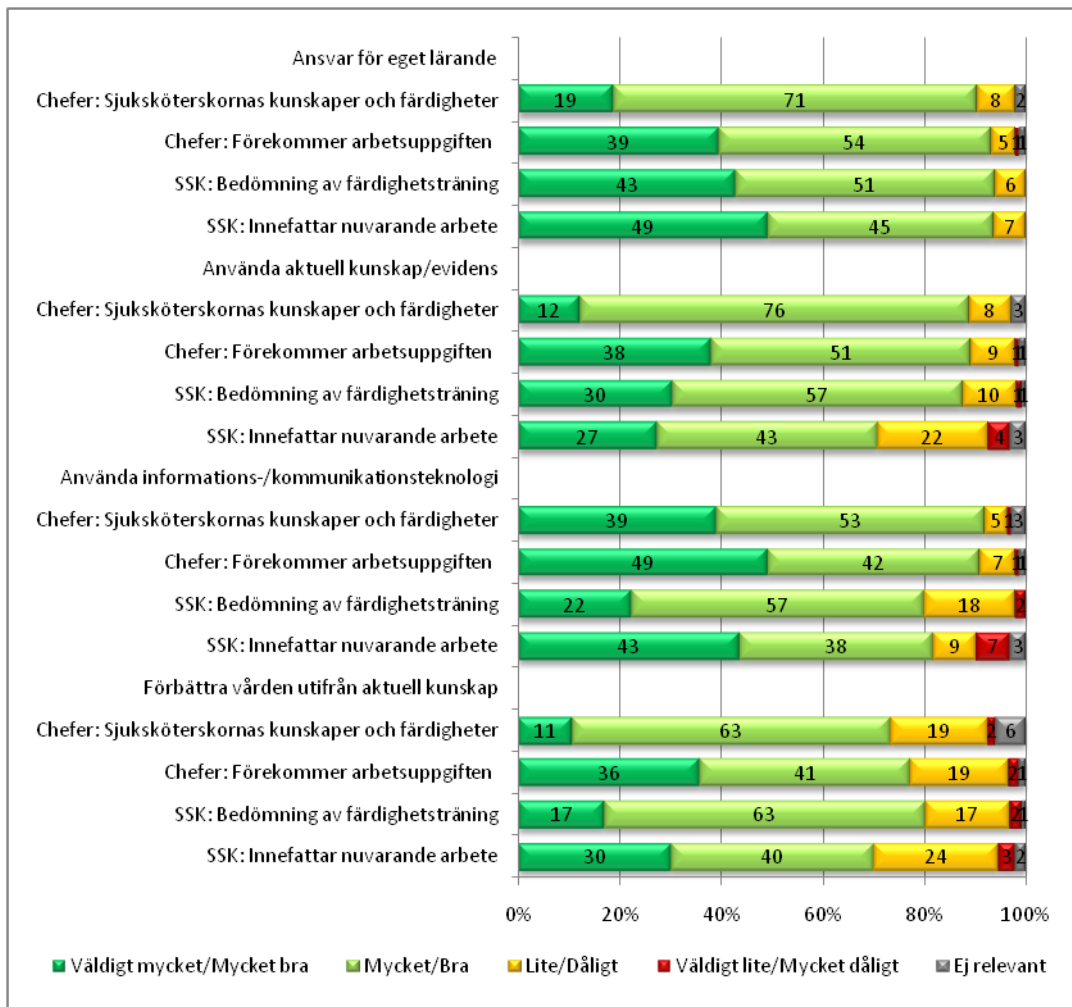

Bilaga 2 – Enkät till nyutexaminerade sjuksköterskor

Uppföljning av nyutexaminerade sjuksköterskor - till sjuksköterskor

 = Frågan är obligatorisk

 = Du kommer att få olika följdfrågor beroende på hur du svarar

Bakgrundsuppgifter

  1. Namn:

  2. Postnummer:

 3. Kön

- Kvinna
- Man

 4. Vilket år är du född?

Å r

  5. Har du ansökt om sjuksköterskelegitimation hos Socialstyrelsen?

Ja

Nej, ange varför

  6. Vid vilken högskola/universitet har du slutfört din sjuksköterskeutbildning?

- Lunds universitet
- Sophiahemmet Högskola
- Mittuniversitetet

  7. Har du arbetat som sjuksköterska efter din examen?

- Ja
- Nej

  8. Vilken är din nuvarande huvudsakliga arbetsgivare?

- Landsting

- Kommun
- Privat vårdgivare
- Bemanningsföretag
- Universitet/högskola
- Biståndsorganisation
- Läkemedels-, biotech-, med.tekn. företag

Annan arbetsgivare, ange vilken:

 9. Inom vilket område arbetar du?

Ange vilket huvudsakligt område som bäst beskriver din nuvarande arbetsplats.

- Medicin
- Kirurgi
- Ortopedi
- Psykiatri
- Barn
- Akutmottagning
- Onkologi
- Geriatrik/rehabilitering
- Äldreboende/servicehus
- Hemsjukvård
- Vårdcentral/Hälsocentral

Annan form av verksamhet, ange vilken:

10. I vilken form erhöill du introduktion på din första arbetsplats som sjuksköterska?

Det går att ange mer än ett alternativ. Uppge också det antal veckor introduktionen pågick.

Jag erhöill ingen introduktion	<input type="text" value="0"/>	☐
Gick bredvid en annan sjuksköterska	<input type="text"/>	Veckor
Handledare/Mentor	<input type="text"/>	Veckor
Traineeprogram	<input type="text"/>	Veckor
Annan form av introduktion, vilken:	<input type="text"/>	

11. Du som erhöillit introduktion, hur nöjd är du avseende

	Mycket nöjd	Nöjd	Ganska nöjd	Inte alls nöjd
Längden	☐	☐	☐	☐
Innehållet	☐	☐	☐	☐
Genomförandet	☐	☐	☐	☐
Bemötandet	☐	☐	☐	☐

12. Erbjuds du yrkesmässig handledning/omvårdnadshandledning i grupp?

- Ja
- Nej

13. Går/har du gått utbildning efter sjuksköterskeexamen?

Sätt kryss i lämplig ruta.

	Ja	Nej
Specialistsjuksköterskeutbildning	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
- Anestesi	<input type="text" value="0"/>	
- Operation	<input type="text" value="0"/>	
- Intensivvård	<input type="text" value="0"/>	
- Ambulans	<input type="text" value="0"/>	
- Kirurgi	<input type="text" value="0"/>	
- Medicin	<input type="text" value="0"/>	
- Onkologi	<input type="text" value="0"/>	
- Barn och ungdom	<input type="text" value="0"/>	

- Psykiatri	0 ☐	
- Distriktssköterska	0 ☐	
- Vård av äldre	0 ☐	
Barnmorskeutbildning	0 ☐	0 ☐
Magister/masterutbildning	0 ☐	0 ☐
Om ja, vilket område/inriktning	<input type="text"/>	
Forskarutbildning	0 ☐	0 ☐
Annan utbildning på högskolenivå, vilken	<input type="text"/>	

Arbetsuppgifter

14. I vilken utsträckning innefattar ditt nuvarande arbete att du ska kunna:

Denna fråga besvaras av alla som förvärsarbetar som legitimerade sjuksköterskor.

	Väldigt mycket	Mycket	Lite	Väldigt lite	Ej relevant
Observera för att värdera förändringar i patientens fysiska tillstånd	☐	☐	☐	☐	☐
Observera för att värdera patientens mentala hälsa	☐	☐	☐	☐	☐
Göra riskbedömning (t ex fall, trycksår, nutrition)	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgodose patientens omvårdnadsbehov	☐	☐	☐	☐	☐
Rapportera förändringar (t ex vid rond, akut försämring)	☐	☐	☐	☐	☐
Utvärdera insatta omvårdnadsåtgärder	☐	☐	☐	☐	☐
Dokumentera enligt gällande författning	☐	☐	☐	☐	☐
Uppmuntra patientens förmåga till egenvård	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunicera med patient och närstående på ett respektfullt och empatiskt sätt	☐	☐	☐	☐	☐
Se patienten i ett helhetsperspektiv	☐	☐	☐	☐	☐
Följa upp patientens tillstånd efter undersökningar och behandlingar	☐	☐	☐	☐	☐
Utföra medicintekniska uppgifter (t ex injektion, infusion, KAD)	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera medicintekniska produkter och apparatur enligt gällande regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera läkemedel enligt gällande regelverk	☐	☐	☐	☐	☐

Tillämpa farmakologiska kunskaper	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta enligt riktlinjer för vårdhygien	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta enligt aseptisk teknik	☐	☐	☐	☐	☐
Agera i akuta situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Följa kunskapsutvecklingen inom det medicinska området	☐	☐	☐	☐	☐
Prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet	☐	☐	☐	☐	☐
Samverka med andra professioner	☐	☐	☐	☐	☐
Samverka med andra aktörer i vårdkedjan	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta kostnadsmedvetet	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta miljömedvetet	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda studenter	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda medarbetare	☐	☐	☐	☐	☐
Stödja, undervisa och informera patienter och närstående	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiera behov av hälsofrämjande och förebyggande arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera etiska problem	☐	☐	☐	☐	☐
Självständigt lösa problem	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera komplexa situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Strukturera det egna arbetet	☐	☐	☐	☐	☐
Ha kunskap om de lagar, regelverk och kvalitetssystem som styr hälso- och sjukvården	☐	☐	☐	☐	☐
Ha kunskap om de lagar, regelverk och kvalitetssystem som styr socialtjänsten	☐	☐	☐	☐	☐
Ta ansvar för eget lärande	☐	☐	☐	☐	☐
Använda aktuell kunskap inom omvårdnadsområdet (evidens)	☐	☐	☐	☐	☐
Använda informations- och kommunikationsteknologi för information och dokumentation	☐	☐	☐	☐	☐
Medverka till att förbättra vården utifrån aktuell kunskap	☐	☐	☐	☐	☐

Utbildningen

15. Hur bedömer du den färdighetsträning du fick i din sjuksköterskeutbildning, vad gäller att kunna:

Denna fråga besvaras av samtliga

	Väldigt bra	Bra	Dåligt	Mycket dåligt	Ej relevant
Observera för att värdera förändringar i patientens fysiska tillstånd	☐	☐	☐	☐	☐
Observera för att värdera patientens mentala hälsa	☐	☐	☐	☐	☐
Göra riskbedömning (t ex fall, trycksår, nutrition)	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgodose patientens omvårdnadsbehov	☐	☐	☐	☐	☐
Rapportera förändringar (t ex vid rond, akut försämring)	☐	☐	☐	☐	☐
Utvärdera insatta omvårdnadsåtgärder	☐	☐	☐	☐	☐
Dokumentera enligt gällande författning	☐	☐	☐	☐	☐
Uppmuntra patientens förmåga till egenvård	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunicera med patient och närstående på ett respektfullt och empatiskt sätt	☐	☐	☐	☐	☐
Se patienten i ett helhetsperspektiv	☐	☐	☐	☐	☐
Följa upp patientens tillstånd efter undersökningar och behandlingar	☐	☐	☐	☐	☐
Utföra medicintekniska uppgifter (t ex injektion, infusion, KAD)	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera medicintekniska produkter och apparatur enligt gällande regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera läkemedel enligt gällande regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Tillämpa farmakologiska kunskaper	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta enligt riktlinjer för vårdhygien	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta enligt aseptisk teknik	☐	☐	☐	☐	☐
Agera i akuta situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Följa kunskapsutvecklingen inom det medicinska området	☐	☐	☐	☐	☐

Prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet	☐	☐	☐	☐	☐
Samverka med andra professioner	☐	☐	☐	☐	☐
Samverka med andra aktörer i vårdkedjan	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta kostnadsmedvetet	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta miljömedvetet	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda studenter	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda medarbetare	☐	☐	☐	☐	☐
Stödja, undervisa och informera patienter och närstående	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiera behov av hälsofrämjande och förebyggande arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera etiska problem	☐	☐	☐	☐	☐
Självständigt lösa problem	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera komplexa situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Strukturera det egna arbetet	☐	☐	☐	☐	☐
Ha kunskap om de lagar, regelverk och kvalitetssystem som styr hälso- och sjukvården	☐	☐	☐	☐	☐
Ha kunskap om de lagar, regelverk och kvalitetssystem som styr socialtjänsten	☐	☐	☐	☐	☐
Ta ansvar för eget lärande	☐	☐	☐	☐	☐
Använda aktuell kunskap inom omvårdnadsområdet (evidens)	☐	☐	☐	☐	☐
Använda informations- och kommunikationsteknologi för information och dokumentation	☐	☐	☐	☐	☐
Medverka till att förbättra vården utifrån aktuell kunskap	☐	☐	☐	☐	☐

 16. Är det något/några områden som du skulle behövt mer kunskap/färdighetsträning i under utbildningen?

0/1000

 17. Vilka styrkor finns med den sjuksköterskeutbildning som du genomgått?

0/1000

◀▶

 18. Vilka svagheter finns med den sjuksköterskeutbildning som du genomgått?

0/1000

◀▶

 19. Hur tycker du att övergången mellan utbildning och arbetsliv skulle kunna utvecklas?

0/1000

◀▶

 20. Fick du under utbildningen tillfälle att träna tillsammans med andra professioner på speciella utbildningsavd/salar, kliniska träningscentra eller motsvarande?

- Ja
- Nej

 21. I vilken grad överensstämmer dina upplevelser som yrkesverksam med den bild du fick av sjuksköterskeyrket under utbildningen?

- I mycket hög grad
- I hög grad
- I liten grad
- I mycket liten grad

 22. Kommentar

0/1000

◀▶

 23. Skulle du ha valt att utbilda dig till sjuksköterska idag?

- Ja
- Nej
- Vet ej

 24. Kommentar

 25. Om du skulle påbörja sjuksköterskeutbildningen idag - skulle du välja samma lärosäte igen?

- Ja
- Nej

 26. Kommentar

 27. Är det något du vill berätta som vi inte frågat om?

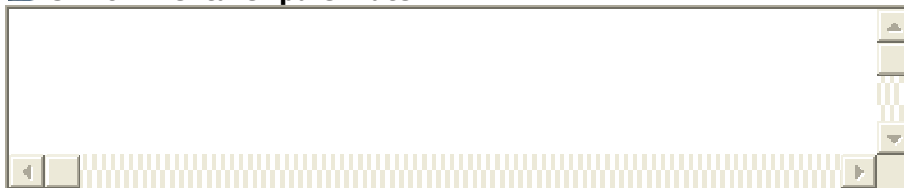
0/2000

Enkäten

 28. Ge oss gärna synpunkter på enkäten

	Mycket bra	Bra	Mindre bra	Dålig
Omfattning	☐	☐	☐	☐
Innehåll	☐	☐	☐	☐
Form	☐	☐	☐	☐

 29. Kommentarer på enkäten:

0/1000

Tack för din medverkan!

Bilaga 2 – Enkät till chefer

Uppföljning av nyutexaminerade sjuksköterskor - till chefer

Bakgrundsuppgifter

.

1. Kön

- Kvinna
- Man

2. Vilken utbildningsbakgrund har du?

Fler alternativ kan anges.

- Sjuksköterska
- Socionom
- Läkare
- Annan utbildning

3. Vilken organisation tillhör din verksamhet?

- Kommun
- Landsting
- Privat verksamhet
- Annan, vad:

4. Vad har du för funktion?

- Förvaltningschef/socialchef
- Områdeschef/enhetschef/vårdchef
- Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Annan, vilken

5. Hur lång erfarenhet har du inom din nuvarande funktion?

- Mindre än 2 år
- 2 - 5 år
- 6 - 10 år
- Mer än 10 år

6. Hur många nytexaminerade grundutbildade sjuksköterskor har du haft i din verksamhet de senaste 1,5 åren?

- Inga
- 1 - 2 st
- 3 - 5 st
- Fler än 5 st

7. I vilken form erhåller nytexaminerade sjuksköterskor introduktion på din arbetsplats?

Det går att ange mer än ett alternativ. Uppge också det antal veckor introduktionen pågår.

De får ingen introduktion	☐
De får gå bredvid en annan sjuksköterska	<input type="text"/> <input type="text"/> Veckor
De får en personlig handledare/mentor	<input type="text"/> <input type="text"/> Veckor
Vi har traineeprogram	<input type="text"/> <input type="text"/> Veckor
Annan form av introduktion, vilken:	<input type="text"/>

8. Erbjuds de nytexaminerade sjuksköterskorna att ingå i yrkesmässig handledning/omvårdnadshandledning i grupp?

- Ja
- Nej, ange varför?

9. Erbjuds de nytexaminerade sjuksköterskorna internutbildning?

Ja

Nej

Om ja, inom vilka områden?

10. Är någon av de nytexaminerade sjuksköterskor du anställt de senaste 1,5 åren kvar i din verksamhet?

Ja

Nej, ange varför

Arbetsuppgifter

11. I vilken utsträckning förekommer följande arbetsuppgifter för nytexaminerade sjuksköterskor på din arbetsplats?

	Väldigt mycket	Mycket	Lite	Väldigt lite	Ej relevant
Observera för att värdera förändringar i patientens fysiska tillstånd	☐	☐	☐	☐	☐
Observera för att värdera patientens mentala hälsa	☐	☐	☐	☐	☐
Göra riskbedömning (t ex fall, trycksår, nutrition)	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgodose patientens omvårdnadsbehov	☐	☐	☐	☐	☐
Rapportera förändringar (t ex vid rond, akut försämring)	☐	☐	☐	☐	☐
Utvärdera insatta omvårdnadsåtgärder	☐	☐	☐	☐	☐
Dokumentera enligt gällande författning	☐	☐	☐	☐	☐
Uppmuntra patientens förmåga till egenvård	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunicera med patient och närstående på ett respektfullt och empatiskt sätt	☐	☐	☐	☐	☐
Se patienten i ett helhetsperspektiv	☐	☐	☐	☐	☐

Följa upp patientens tillstånd efter undersökningar och behandlingar	☐	☐	☐	☐	☐
Utföra medicintekniska uppgifter (t ex injektion, infusion, KAD)	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera medicintekniska produkter och apparatur enligt gällande regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera läkemedel enligt gällande regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Tillämpa farmakologiska kunskaper	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta enligt riktlinjer för vårdhygien	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta enligt aseptisk teknik	☐	☐	☐	☐	☐
Agera i akuta situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Följa kunskapsutvecklingen inom det medicinska området	☐	☐	☐	☐	☐
Prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet	☐	☐	☐	☐	☐
Samverka med andra professioner	☐	☐	☐	☐	☐
Samverka med andra aktörer i vårdkedjan	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta kostnadsmedvetet	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta miljömedvetet	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda studenter	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda medarbetare	☐	☐	☐	☐	☐
Stödja, undervisa och informera patienter och närstående	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiera behov av hälsofrämjande och förebyggande arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera etiska problem	☐	☐	☐	☐	☐
Självständigt lösa problem	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera komplexa situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Strukturera det egna arbetet	☐	☐	☐	☐	☐
Ha kunskap om de lagar, regelverk och kvalitetssystem som styr hälso- och sjukvården	☐	☐	☐	☐	☐

Ha kunskap om de lagar, regelverk och kvalitetssystem som styr socialtjänsten	☐	☐	☐	☐	☐
Ta ansvar för eget lärande	☐	☐	☐	☐	☐
Använda aktuell kunskap inom omvårdnadsområdet (evidens)	☐	☐	☐	☐	☐
Använda informations- och kommunikationsteknologi för information och dokumentation	☐	☐	☐	☐	☐
Medverka till att förbättra vården utifrån aktuell kunskap	☐	☐	☐	☐	☐

Utbildningen

12. Hur bedömer du att de nytexaminerade sjuksköterskornas kunskaper och färdigheter motsvarar arbetets krav när det gäller att:

	Mycket bra	Bra	Dåligt	Mycket dåligt	Ej relevant
Observera för att värdera förändringar i patientens fysiska tillstånd	☐	☐	☐	☐	☐
Observera för att värdera patientens mentala hälsa	☐	☐	☐	☐	☐
Göra riskbedömning (t ex fall, trycksår, nutrition)	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgodose patientens omvårdnadsbehov	☐	☐	☐	☐	☐
Rapportera förändringar (t ex vid rond, akut försämring)	☐	☐	☐	☐	☐
Utvärdera insatta omvårdnadsåtgärder	☐	☐	☐	☐	☐
Dokumentera enligt gällande författning	☐	☐	☐	☐	☐
Uppmuntra patientens förmåga till egenvård	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunicera med patient och närstående på ett respektfullt och empatiskt sätt	☐	☐	☐	☐	☐
Se patienten i ett helhetsperspektiv	☐	☐	☐	☐	☐
Följa upp patientens tillstånd efter undersökningar och behandlingar	☐	☐	☐	☐	☐
Utföra medicintekniska uppgifter (t ex injektion, infusion, KAD)	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera medicintekniska produkter och apparatur enligt gällande regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera läkemedel enligt gällande regelverk	☐	☐	☐	☐	☐

Tillämpa farmakologiska kunskaper	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta enligt riktlinjer för vårdhygien	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta enligt aseptisk teknik	☐	☐	☐	☐	☐
Agera i akuta situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Följa kunskapsutvecklingen inom det medicinska området	☐	☐	☐	☐	☐
Prioritera, leda och fördela omvårdnadsarbetet	☐	☐	☐	☐	☐
Samverka med andra professioner	☐	☐	☐	☐	☐
Samverka med andra aktörer i vårdkedjan	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta kostnadsmedvetet	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta miljömedvetet	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda studenter	☐	☐	☐	☐	☐
Handleda medarbetare	☐	☐	☐	☐	☐
Stödja, undervisa och informera patienter och närstående	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiera behov av hälsofrämjande och förebyggande arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera etiska problem	☐	☐	☐	☐	☐
Självständigt lösa problem	☐	☐	☐	☐	☐
Hantera komplexa situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Strukturera det egna arbetet	☐	☐	☐	☐	☐
Ha kunskap om de lagar, regelverk och kvalitetssystem som styr hälso- och sjukvården	☐	☐	☐	☐	☐
Ha kunskap om de lagar, regelverk och kvalitetssystem som styr socialtjänsten	☐	☐	☐	☐	☐
Ta ansvar för eget lärande	☐	☐	☐	☐	☐
Använda aktuell kunskap inom omvårdnadsområdet (evidens)	☐	☐	☐	☐	☐

Använda informations- och kommunikationsteknologi för information och dokumentation

Medverka till att förbättra vården utifrån aktuell kunskap

 13. Vilka styrkor finns med dagens sjuksköterskeutbildning?

0/1000

 14. Vilka svagheter finns med dagens sjuksköterskeutbildning?

0/1000

 15. Hur tycker du att övergången mellan utbildning och arbetsliv skulle kunna utvecklas?

0/1000

 16. Är det något du vill berätta som vi inte frågat om?

0/1000

Enkäten

 17. Ge oss gärna synpunkter på enkäten

	Mycket bra	Bra	Mindre bra	Dålig
Omfattning	☐	☐	☐	☐
Innehåll	☐	☐	☐	☐
Form	☐	☐	☐	☐

 18. Kommentar på enkäten:

	0/1000
--	--------

Tack för din medverkan!

Bilaga 3 – Verksamhetsförlagd utbildning

Lunds universitet

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)	42 veckor inkl 5v VFU inom valbara kurser
Kliniskt träningscentrum (KTC)	Practicum, vanlig färdighetsträning och träning i akuta situationer s.k. scenarios och OSCE examination för medicinsk tekniska övningar. Samverkansdagar där en dag under utbildningen ägnas åt samverkan med övriga professioners studenter för att lösa ett case gemensamt.
Klinisk utbildningsavdelning (KUA) Klinisk utbildningsmottagning (KUM)	Ingen KUA avd. Vissa avd har på eget initiativ fokuserat på teamträning på s.k. utbildningsenhet och KUM. Studenter som var placerade där gavs möjlighet att delta i denna verksamhet. Fältstudiedag arrangeras inom somatisk vård i termin 1 – studenter från termin 1 gör fältstudiedag hos termin 3 studenter. Termin 3 studenterna ansvarar för upplägg av denna dag.

Mittuniversitetet

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)	35 veckor
Kliniskt träningscentrum (KTC)	Finns i både Östersund och i Sundsvall
Klinisk utbildningsavdelning (KUA)	Finns i Östersund men inte i Sundsvall

Sophiahemmet Högskola

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)	42 veckor VFU + inför alla VFU placeringar förutom den i sista terminen har studenterna 1 vecka KFU. KFU står för klinisk förberedande kurs och här kan det ligga färdighetsträning på KTC eller mer specifik teori som är kopplad till VFU placeringen. Förutom dessa VFU veckor har studenterna 3 veckors fältstudier i termin 1
Kliniskt träningscentrum (KTC)	Finns ett KTC
Klinisk utbildningsavdelning (KUA)	Finns en KUA

Pilotprojekt

Uppföljning av nytexaminerade sjuksköterskor – enkätundersökning bland sjuksköterskor och chefer, våren 2010

Frågan om hur väl utbildningar svarar mot de krav som de nytexaminerade möter i arbetslivet är mycket viktig.

Vad tycker de nytexaminerade? Vad tycker cheferna om de nytexaminerades kunskaper och färdigheter? Hur kan utbildningen och övergången från utbildning till arbetsliv förbättras? Hur kan högskolan och arbetsgivaren i samarbete göra uppföljningar?

Det var utgångspunkterna för det här pilotprojektet.

Sveriges Kommuner och Landsting har tagit initiativ till projektet och genomfört det i samarbete med Lunds universitet, Sophiahemmet Högskola, Mittuniversitetet, Region Skåne, kommunförbund i Skåne, Jämtlands, Västernorrlands och Stockholms län samt landsting i Jämtlands, Västernorrlands och Stockholms län.

Upplysningar om innehållet

Gunilla Strand	Sveriges Kommuner och Landsting	08-452 74 61
Lisa Davidsson	Region Skåne	044-309 33 21
Katarina Rasmusson	Kommunförbundet Skåne	046-71 99 43
Elisabeth Hansson	Lunds universitet	046-222 18 80, 046-17 67 34
Karin Linder	Lunds universitet	0709-30 84 06
Pia Sondell	Stockholms läns landsting	08-123 14 607
Anne-Marie Johansson	Kommunförbundet Stockholms län	08-615 94 38
Kerstin Berg	Sophiahemmet Högskola	08-406 28 67
Anna Kerstin Lejonklou	Jämtlands läns landsting	063-15 34 57
Elisabet Hammarström	Landstinget Västernorrland	0611-801 86
Eva Holmbom	Kommunförbundet i Jämtlands län	063-14 43 30
Madeleine Blusi	Kommunförbundet Västernorrland	0611-55 78 60
Eva Hoffman	Mittuniversitetet	060-14 85 19

Ladda ned på www.skl.se/publikationer. ISBN nr 978-91-7164-612-5

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2010
Text: Gunilla Strand i samarbete med övriga deltagare i pilotprojektet